

EKONOMIHÖGSKOLAN
Lunds universitet

Kandidatuppsats
Företagsekonomiska institutionen
Juni 2004

Intressenters åsikter om IAS

– med fokusering på värdering till verkligt värde

Handledare
Kristina Artsberg

Författare
Emma Persson
Jessica Svensson
Josefin Tunbjörk

SAMMANFATTNING

Uppsatsens titel:	Intressenters åsikter om IAS – med fokusering på värdering till verkligt värde.
Seminariedatum:	9 juni, 2004
Ämne/kurs:	FEK 581 Kandidatseminarium, 10 poäng
Författare:	Emma Persson Jessica Svensson Josefin Tunbjörk
Handledare:	Kristina Artsberg
Fem nyckelord:	IAS, verkligt värde, intressenter, redovisningsbehov, realisationsprincipen
Syfte:	Vårt syfte är att förklara och beskriva vad olika intressenter anser om IAS, med fokusering på värdering till verkligt värde.
Metod:	Vi har använt en deduktiv ansats och för att få en bredd på undersökningen valdes en kvantitativ metod. Med utgångspunkt i ett antal teorier sammanställdes en enkät vilken skickades ut till utvalda intressenter. Med hjälp av denna data har vi försökt få ett grepp om vad olika intressenter anser om IAS- standards.
Teoretiska perspektiv:	IAS- förordningen med fokusering på värdering till verkligt värde har varit vår utgångspunkt. Intressentmodellen och övrig relevant intressentteori har använts tillsammans med redovisningsprinciper för att förstå intressenters behov av företagens redovisning.
Empiri:	En enkät e-mailades ut till 160 stora och medelstora företag i Sverige. Svaren har sammanställts i diagram och därefter analyserats.
Slutsatser:	Våra slutsatser har framförallt baserats på intressenters åsikter som helhet, och inte på enskilda intressentgruppers åsikter. En klar majoritet ansåg att värdering till verkligt värde är att föredra framför värdering till anskaffningsvärde, vilket vi ansåg vara anmärkningsvärt. Intressenternas åsikter skiljer sig så pass mycket åt, i undersökningen, att IASBs sätt att utgå ifrån en specifik intressentgrupp beträffande utformning av redovisningsinformation kan ifrågasättas.

ABSTRACT

Title:	Interested parties opinions of IAS – focusing on the measurement at fair value.
Seminar date:	9 th of June, 2004
Course:	Bachelor thesis in business administration, 10 Swedish Credits (15 ECTS)
Authors:	Emma Persson Jessica Svensson Josefin Tunbjörk
Advisor:	Kristina Artsberg
Key words:	IAS, fair value, interested parties, accounting needs, realization concepts
Purpose:	Our purpose is to explain and describe what different interested parties think about IAS, focusing on measurement at fair value.
Methodology:	We have applied a deductive perspective and to broaden the investigation, we have adopted a quantitative studie. Based on several theories, we put together an inquiry which was e-mailed to selected interested parties. With the contributions of the inquiry we tried to understand what different interested parties think of IAS.
Theoretical persperctives:	IAS, with focus on measurement at fair value, has been our starting point. The model of interested parties and other relevant theories have been considered with accounting conventions to understand interested parties needs of companies accounting.
Empirical foundation:	An inquiry was e-mailed to 160 big and medium-sized companies in Sweden. The answers have been put together in diagram and then analysed.
Conclusions:	We have based our conclusions on the opinions of the interested parties as a whole. The majority of the interested parties preferred the measurement at fair value to the historical cost. We found this remarkable. The opinions of the interested parties differ that much, that the way IASB proceeds from a specific group of interested parties can be questioned.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	7
1.1	Bakgrund	7
1.2	Problemdiskussion	8
1.3	Problemformulering	10
1.4	Syfte	10
1.5	Avgränsning	10
1.6	Målgrupp	11
2	METOD	12
2.1	Undersökningens ansats	12
2.2	Undersökningsmetod	13
2.3	Litteratursökning	14
2.4	Datainsamling	15
2.4.1	<i>Kvantitativ datainsamlingsmetod</i>	15
2.4.2	<i>Kvalitativ datainsamlingsmetod</i>	16
2.5	Enkät	16
2.5.1	<i>Urval</i>	16
2.5.2	<i>Utformning av enkäten</i>	17
2.5.3	<i>Bortfall</i>	18
2.6	Undersökningens värde	19
2.6.1	<i>Validitet</i>	19
2.6.2	<i>Reliabilitet</i>	19
3	TEORETISK REFERENSRAM	21
3.1	Redovisningsprinciper	21
3.1.1	<i>Rättvisande bild</i>	21
3.1.2	<i>God redovisningssed</i>	21
3.1.3	<i>Fortlevnadsprincipen</i>	22
3.1.4	<i>Realisationsprincipen</i>	22
3.1.5	<i>Försiktighetsprincipen</i>	22
3.1.6	<i>Matchningsprincipen</i>	23
3.2	Redovisningens kvalitativa egenskaper	23
3.2.1	<i>Relevans</i>	24
3.2.2	<i>Tillförlitlighet</i>	24
3.2.2.1	Substanssättet	25
3.2.3	<i>Jämförbarhet</i>	25
3.2.4	<i>Begriplighet</i>	26
3.3	IAS	26
3.4	Värdering av tillgångar	28
3.4.1	<i>IAS 39</i>	30
3.4.2	<i>Orealiserade vinster</i>	31
3.5	Intressenter	31
3.5.1	<i>Intressentmodellen</i>	32
3.5.2	<i>Intressentteorin</i>	34
3.5.3	<i>Externredovisningens intressenter och syften</i>	36

3.5.4	<i>Standardisering av redovisningsinformation</i>	37
4	EMPIRI OCH ANALYS	38
4.1	Svarsfrekvens och bortfallsanalys	38
4.1.1	<i>Externt bortfall</i>	38
4.1.2	<i>Internt bortfall</i>	39
4.2	Analys av undersökningen	39
5	SLUTSATS	58
	KÄLLFÖRTECKNING	60
	Bilaga 1: Utskickat e-mail	62
	Bilaga 2: Följebrev	63
	Bilaga 3: Enkät	64

FÖRKORTNINGSLISTA

FAR	Tidigare: Föreningen Auktoriserade Revisorer, Idag: Föreningen för Revisionsbyråbranschen
FASB	Financial Accounting Standards Board
FI	Finansinspektionen
IAS	International Accounting Standards (standards utgivna av IASC)
IASB	International Accounting Standards Board (ersatte IASC 2001)
IASC	International Accounting Standards Committee
LVP	Lägsta värdets princip
RR	Redovisningsrådet/Redovisningsrådets rekommendationer
SOU	Statens offentliga utredningar
SRF	Sveriges Redovisningskonsulters Förbund
ÅRL	Årsredovisningslagen

1 Inledning

1.1 Bakgrund

I stort sett alla företag och organisationer är beroende av omvärlden för sin existens. Individer och grupper som på något sätt har en utbytesrelation med företaget benämns företagens intressenter. Intressenterna och företaget befinner sig i ett beroendeförhållande till varandra. Företaget är beroende av att intressenterna är villiga att medverka i företagets verksamhet och intressenterna är i sin tur beroende av företaget för att få sina behov tillfredsställda. (Bruzelius & Skärvad, 2000)

Intressenter kan bestå av en mängd olika grupper. De som vanligtvis nämns är ägare, långivare, leverantörer, kunder samt stat och kommun (Bruzelius & Skärvad, 2000). Intressentgrupperna har olika intressen i den aktuella verksamheten och därför troligtvis även behov av att få fram olika sorters information ur företagets redovisning.

I en marknadsekonomi är informationen i redovisningen nyttig, och fyller därmed sin funktion som användbart beslutsunderlag, om den möjliggör en effektiv fördelning av kapital i samhällsekonomin. En marknadsekonomis framgång beror till stor del på goda investeringsbeslut av personer inom såväl den privata som den offentliga sektorn. De som tillhandahåller kapital behöver relevant och tillförlitlig information för att bestämma var investeringar ska göras, till vem kreditgivning ska ske och till vilket pris. Om den information som kommer kapitalplacerare och kreditgivare tillhanda är oriktig eller vilseledande, kan effekten bli att de beslut som fattas på grundval av informationen leder till att kapital avleds till ineffektiva verksamheter. Ett av redovisningens främsta syften är således att öka tilliten till och förtroendet mellan olika parter vid företagsaffärer och investeringar. I idealfallet ska informationen om ett företags ekonomi vara så god att en part som

gör affärer med företaget inte ska behöva lida ekonomisk skada på grund av brister i informationen. (Knutsson, 2004)

På senare år har kraven och behovet av en mer enhetlig redovisning världen över ökat. Detta som en följd av att företagens marknad blir alltmer internationaliserad. Sveriges anslutning till EU var ännu ett steg i den riktningen, att få vara delaktig i en stor marknad som ska kunna fungera på ett enhetligt sätt. Genom att se till att alla företag inom EU redovisar enligt samma standards och värderingsprinciper ökar effektiviteten på kapitalmarknaden samt jämförbarheten mellan företag på den gemensamma marknaden. En IAS- förordning har antagits och ska automatiskt gälla för alla medlemsländer. Denna innebär att från och med år 2005 ska de noterade bolagens koncernredovisningar följa en enhetlig IAS- standard. (SRF, 2003) Det långsiktiga målet är att det ska finnas *en* uppsättning redovisningsregler som kan accepteras av börser världen över (Knutsson, 2004).

1.2 Problemdiskussion

Från den 1 januari 2005 blir det obligatoriskt för svenska noterade företag att tillämpa internationellt framtagna IAS- standards i sin koncernredovisning. En av de mest centrala förändringarna är att alla tillgångar i dotterbolag ska värderas till verkligt värde (SRF, 2003). Förändringen berör framförallt hur finansiella tillgångar ska klassificeras och värderas (Månsson, 2004). Detta kommer att medföra omställningar för både företagen och dess intressenter men även för organisationer med granskande eller rådgivande funktion. Många instämmer i att verkligt värde är det mest *relevanta* måttet för värdering av finansiella tillgångar och skulder, medan andra hävdar att anskaffningsvärdet är mer lämpligt om syftet med tillgången är ett långsiktigt innehav. (Poon, 2004)

Att värdera tillgångar till verkligt värde innebär subjektiva bedömningar och antagningar vilket kan leda till att mindre förändringar väsentligt påverkar resultatet (Sayther, 2004). Tillförlitligheten kan därmed komma att ifrågasättas. Reilly menar att med de nya reglerna skapas mer volatila resultat, vilket somliga dock anser är nödvändigt för att på bästa sätt reflektera verkligheten (Reilly, 2004).

ÅRL tillämpar idag ett formsynsätt för att bedöma när en tillgång ska anses vara realiserad (SRF, 2003). Införandet av IAS medför istället att tillgångar ska värderas till verkligt värde, enligt substanssynsättet (Artsberg, 2003). Innebörden av detta är att avvikelser ifrån traditionella redovisningsprinciper, såsom försiktighetsprincipen och realisationsprincipen, kan ske.

Hur kommer då omställningen till IAS- standards att påverka organisationer som använder sig av företagets redovisning som bedömningsunderlag? Enligt IASBs referensram är investerare den viktigaste intressentgruppen. IASB anser att om investerarna kan göra optimala beslut leder det till att kapitalet kan distribueras ut effektivt i ekonomin, vilket sägs vara en fördel för samhället. Med detta hävdar IASB att alla intressentgruppers behov bör tillfredsställas genom att investerarnas behov tillfredsställs. (Artsberg, 1995)

Införandet av IAS- standards är ett steg i processen att göra EU till världens första region med gemensamma redovisningsnormer, vilket är ett viktigt steg till att skapa en enhetlig europeisk kapitalmarknad (Buisman, 2002). Från och med 2005 förväntas mer än 90 länder världen över att tillämpa IAS- standards. Reglerna kommer dock inte att gälla amerikanska företag, vilka fortfarande följer de av det amerikanska organet FASBs fastställda regler. De nya IAS- standards för de internationella reglerna närmare de amerikanska. IASB och FASB samarbetar för att förhoppningsvis i framtiden kunna skapa ett enhetligt redovisningssystem världen över. (Reilly, 2004)

Eftersom IAS- standards ej blir lag förrän 2005, finns det inga undersökningar om hur de nya reglerna faktiskt påverkar de berörda intressenterna, utan bara spekulationer om vad förändringen (värdering till verkligt värde) kommer att innebära. Vi anser detta område därför vara långt ifrån uttömt och ser det därför som en intressant utgångspunkt i vårt arbete att ta reda på intressenters synpunkter angående värdering till verkligt värde samt om de olika intressentgruppernas åsikter eventuellt skiljer sig åt.

Vi ska inte utgå ifrån ett problem och söka förståelsen till dess uppkomst eller eventuella lösningar. Inte heller syftar uppsatsen till att presentera nya teorier

inom redovisningsområdet. Vi har identifierat ett, som vi anser, intressant område. Förhoppningsvis finns det möjligheter att förstå hur specifika förändringar i redovisningsprinciper påverkar företagets intressenter.

1.3 Problemformulering

Vad anser olika intressenter om IAS, med fokusering på värdering till verkligt värde? Då sättet att värdera tillgångar på är en av de största förändringarna med IAS, har vi valt att fokusera på detta med hänsyn tagen till realisationsprincipen.

1.4 Syfte

Vårt syfte är att förklara och beskriva vad olika intressenter anser om IAS, med fokusering på värdering till verkligt värde.

1.5 Avgränsning

Som nämnts tidigare finns det en mängd olika intressenter och vi har ingen möjlighet att behandla alla dessa. Vi har därför valt att utreda och analysera de intressenter som vanligtvis benämns som huvudintressenter till en verksamhet. Här finner vi ägare/kapitalplacering, långgivare, leverantörer och kunder (Knutsson, 2004). Stundtals finner man även anställda i denna grupp men det är en kategori vi medvetet valt att bortse ifrån, eftersom denna intressentgrupps främsta behov berör företagets stabilitet och lönsamhet och inte sättet företaget redovisar på (Artsberg 2003). Med hänsyn till vårt syfte bortser vi ifrån de IAS- standards som inte berör värdering till verkligt värde. Vi kommer dessutom att skilja redovisningen från beskattningen och inte alls vidröra den frågan.

1.6 Målgrupp

Denna uppsats vänder sig till vår handledare och ekonomer med kunskap inom redovisning. Därmed avser vi inte förklara grundläggande företagsekonomiska termer som används i uppsatsen, vilka läsarna inom målgruppen bör känna till.

2 Metod

I följande avsnitt ämnar vi inledningsvis förklara hur själva forskningsprocessen gått till. Vi redogör även för de verktyg vi använt oss av samt hur vi ämnar koppla empiri till teori. Vi framför även kritik gentemot de källor och metoder vi kommer att använda oss av.

2.1 Undersökningens ansats

Tillvägagångssätt antas utifrån studiens karaktär och syfte. Det finns två grundläggande metoder vilka är deduktivt- respektive induktivt tillvägagångssätt. Vid den deduktiva metoden har forskaren sin utgångspunkt i befintlig teori och syftet är att testa eller utöka denna teori. Metoden kan också användas för att förfina och utveckla befintlig teori (Artsberg, 2003). Sympatisörer till denna metod hävdar att det bästa sättet att arbeta på är att först skaffa sig förväntningar om hur världen ser ut och därefter gå ut i verkligheten och se om förväntningarna stämmer överens med verkligheten. Förväntningarna bygger då på tidigare teorier och empiriska rön. Risken med att utgå ifrån dessa konkreta förväntningar är att viktig information riskerar att förbises då informationstillgången begränsas. Deduktiva metoder bygger på att forskaren kategoriserar informationen innan den samlas in, att frågorna är fasta och svarsalternativen givna. Följaktligen innebär det begränsningar för vilken information som samlas in. Det är en sluten ansats. Fördelen är att forskaren tvingas, genom att utforma standardiserade mätapparater, att explicit formulera sina förutsättningar i fråga om vilken information som är relevant. (Jacobsen, 2002)

Den induktiva metoden har sin utgångspunkt i empirin och syftar till att bygga upp ny teori. I idealfallet går forskaren ut i verkligheten nästintill utan

förväntningar, samlar in all relevant data och systematiserar därefter den information han eller hon fått in. Målet är att ingenting ska begränsa vilken information forskaren samlar in. Nackdelen med denna metod är naturligtvis svårigheten i att gå ut i verkligheten utan några som helst förväntningar (Jacobsen, 2002).

Eftersom vi valt att använda en kvantitativ metod beträffande vår datainsamling kommer vi att använda oss av en deduktiv ansats och utgå ifrån befintlig teori för att sedan pröva, bekräfta eller avvisa denna med hjälp av empirisk data. En risk med denna ansats är om vi redan innan datainsamlingen har en bild av hur verkligheten ter sig och letar efter data som bekräftar detta och därmed eventuellt förbiser alternativa synsätt.

2.2 Undersökningsmetod

Inom samhällsvetenskapen skiljer man på två undersökningsmetoder, kvalitativ- respektive kvantitativ metod. Den kvalitativa metoden används då man vill genomföra en djupare studie av en komplex frågeställning, vilken inte är fullt genomarbetad. Syftet är främst att skapa förståelse för något och inte enbart att förklara ett fenomen. Vid den kvalitativa metoden används inte statistik, matematik och aritmetiska formler i någon större utsträckning. (Andersen, 1998)

I den kvantitativa metoden är det primära syftet att orsaksförklara de fenomen som ligger till grund för undersökningen. Man vill skapa en bredd genom att samla in mycket data, vilken senare analyseras med hjälp av statistiska generaliseringar och matematiska formler. Denna metod är lämplig till en frågeställning vilken är väl omdiskuterad men där ett konkret svar på denna saknas. Till skillnad från den kvalitativa metoden har man vid tillämpningen av den kvantitativa metoden ofta klara riktlinjer om hur undersökningen ska genomföras. Det är vanligt att man här tar hjälp av t.ex. enkäter och statistiska material. Det finns ett flertal faktorer som inverkar på valet av metod, bland annat undersökningens ämnesområde, problemställning och kunskapsyfte. (Andersen, 1998)

Vi har valt att tillämpa en kvantitativ metod eftersom vi ämnar skapa en bredd på vår undersökning där ett flertal olika intressentgruppers åsikter beaktas. För att få ut bästa möjliga resultat av undersökningen anser vi att enkäter är en lämplig metod att samla in data på. Utifrån insamlad information från de olika intressentgrupperna kommer vi att göra generaliseringar om intressenternas synpunkter på IAS- förordningen. Då den kvalitativa metoden till största del är ämnad för djupstudier och för att förstå ett komplext problem, bedömer vi inte denna metod passande.

2.3 Litteratursökning

För att bli insatt i ämnet började vi vår litteraturstudie med att läsa allmänt om IAS. Vi använde oss bl.a. av ett remissvar från SRF och propositionen SOU 2003:71. Efter vi formulerat vår problemställning började vi söka i olika databaser på specifika nyckelord såsom; *verkligt värde*, *IAS*, *realisationsprincipen*, *intressenter*, *redovisningsbehov*, *IASB* och *referensram*. Sökningarna har genomförts på både svenska och engelska och ofta i olika ordkombinationer. Databaser vi använt oss av är Lovisa, ABI/Inform, FAR komplett, Google samt Altavista. Genom ABI/Inform och FAR komplett har vi fått tillgång till vetenskapliga artiklar från bl.a. American Business Review, The Wall Street Journal, Accountancy och Balans. Beträffande sökningar på Google och Altavistas hemsidor har vi intagit ett kritiskt hållningssätt då dessa innehåller en mängd information vars källor inte alltid framgår. Dock har dessa sökbaser bl.a. hjälpt oss att finna information och artiklar på redovisningsorganens hemsidor. Olika artiklar har även visat oss vad som tidigare publicerats inom ämnet, vilket gett oss en inblick i hur pass uttömt ämnesområdet varit. I Lovisa fick vi med hjälp av ovan nämnda nyckelord fram lämplig litteratur. Detta ämnesområde är dock så pass nytt att det inte finns mycket litteratur som enbart behandlar vår frågeställning. Litteratur som behandlar redovisningsteori mer allmänt har ändå varit av intresse för oss.

2.4 Datainsamling

Vid vår datainsamling har vi använt oss av litteratur samt insamling av egen data. För att själva samla in relevant data har vi gjort en enkätundersökning.

2.4.1 *Kvantitativ datainsamlingsmetod*

Inom kvantitativ metod finns det tre olika möjligheter vid insamling av data; postenkäter, intervjuformulär via telefon och standardiserad besöksintervju. När vi väljer en viss metod framför en annan bör valet baseras på vad vi vill uppnå med undersökningen. För att kunna bedöma vilken metod som är mest lämplig för vår undersökning måste vi jämföra metoderna utifrån olika kriterier. Ett kriterium är kostnad, vilket alla tre metoder har i form av tryckning av frågeformulär. Ett annat kriterium är svarsprocent, där ett gemensamt problem för alla undersökningar är att vissa enheter faller bort. Ytterligare kriterier är snabbhet att besvara frågorna, vilka grupper vi undersöker, intervjuareffekt, frågeformulärets komplexitet och upplevd anonymitet. (Jacobsen, 2002)

Utifrån kriterierna har vi valt att göra en enkätundersökning via e-mail. När man söker svar på frågor genom en enkätundersökning finns risken att enkäten antingen ignoreras på grund av att respondenten känner att han eller hon inte har tid, eller att enkäten fylls i snabbt, vilket kan leda till dåligt valida svar. För att med denna frågemetod uppnå bästa resultat anser vi det vara viktigt att lägga extra tid på att utforma ett snyggt och välstrukturerat frågeformulär med medföljande följebrev, där syftet med undersökningen beskrivs. Vidare är det viktigt att antalet frågor inte är för många och att de är formulerade på ett lättförståeligt sätt med klara och specifika svarsalternativ. Utformningen av alternativen är mycket viktig för analysen av den insamlade datan (Andersen, 1998). Enkätundersökning via e-mail är den minst kostnadskrävande av de kvantitativa alternativen. En fördel för respondenten är att han eller hon själv bestämmer hur lång tid det tar att fylla i enkäten. Ytterligare en anledning till att distribuera enkäten via e-mail är att svarsfrekvensen förhoppningsvis blir högre. Eftersom det i dagens samhälle går att nå i princip alla via e-mail anser vi detta vara den mest effektiva metoden för vår breda datainsamling. Vår metod kommer inte att leda till någon

intervjuareffekt, då det är respondenten själv som läser och besvarar frågorna. Intervjuareffekt innebär att intervjuarens fysiska närvaro kan medverka till att intervjuarobjektet uppträder annorlunda (Jacobsen, 2002).

Telefonintervju anser vi i vårt fall inte vara lämpligt då det skulle ta för lång tid att först utforma enkäten och därefter få tag på rätt person som har tid att besvara frågorna. Det kan även vara problematiskt att få tag på intressenternas telefonnummer. Standardiserad besöksintervju tar för lång tid att genomföra och risken finns att det blir en djup undersökning istället för en bred.

2.4.2 *Kvalitativ datainsamlingsmetod*

Det finns fyra olika metoder att samla in information på till en kvalitativ undersökning. Dessa metoder är; den individuella öppna intervjun, den öppna gruppintervjun, observation samt dokumentundersökning. (Jacobsen, 2002) Eftersom vi har valt att göra en bredare undersökning lämpar sig inte dessa metoder vilka går mer på djupet.

2.5 Enkät

2.5.1 *Urval*

Företagen som ingår i undersökningen är slumpmässigt utvalda efter vissa uppsatta kriterier. Kriterierna var att företaget skulle vara stort eller medelstort med anknytning till Sverige, samt kunna hänföras till en av intressentgrupperna; kunder, leverantörer, investerare eller långgivare. Vårt mål var att de som skulle besvara enkäten på de utvalda företagen väl skulle känna till de nya IAS-standards och i viss mån även vara intressenter till ett eller flera börsnoterade företag, vilka kommer att börja tillämpa de nya reglerna år 2005. För att nå lämpliga respondenter valde vi slumpmässigt ut ett antal börsnoterade (samt övrigt stora) företag från Stockholmsbörsens A- och O-lista samt ifrån boken "Sveriges största företag 2003/2004". Därefter tog vi hjälp av företagets hemsidor för att finna lämpliga e-post- adresser för våra enkätutskick. I första

hand valde vi att skicka enkäterna till anställda med anknytning till ekonomi och finans, därefter till informations- respektive studentansvariga.

Eftersom vi önskade att få fram fyra olika intressentperspektiv på IAS var det viktigt att alla grupper var väl representerade i urvalsgruppen. Vi kan dock konstatera att urvalsgrupperna kunder och leverantörer blev mycket större till antalet, då utbudet av långgivare och investmentbolag är mer begränsat. Beträffande indelningen av intressenter till grupperna kunder, leverantörer, investerare och långgivare har vi själva utifrån företagens hemsidor gjort denna klassificering.

Vi valde att skicka ut enkäterna till 160 olika företag. Eftersom vi är medvetna om att bortfall kan uppstå var vi tvungna att skicka ut enkäten till fler företag än vad vi ansåg vara tillräckligt för undersökningens validitet. Vårt mål var att erhålla minst 50 procent besvarade enkäter, vilket vi anser ger ett tillförlitligt resultat.

2.5.2 Utformning av enkäten

I varje enkät poängteras det utifrån vilket perspektiv frågorna ska besvaras. De fyra olika intressentperspektiven vi valt att utgå ifrån är; kund-, leverantör-, långivar- och investerarperspektiv. För att få största möjliga svarsprocent valde vi att begränsa antalet frågor så att enkäten inte blev alltför tidskrävande. Eftersom målet med undersökningen inte var att dela in enheterna i olika fack, valde vi framförallt att använda oss av rangordnade svarsalternativ, för att se hur enheterna förhåller sig till varandra. Vi har till flertalet frågor använt en femgradig skala då det gör det relativt enkelt att sätta bra etiketter på de enskilda svarsalternativen. Detta blir ännu enklare om vi väljer att ha en tregradig skala men då finns risken att vi tappar nyanser som kan vara önskvärda. Använder vi istället en för bred skala är sannolikheten stor att samma person vid olika tidpunkter väljer olika alternativ, trots samma preferenser som tidigare. (Jacobsen, 2002) Samma svarsskala för flera frågor gör det enklare och smidigare för respondenten att besvara frågorna. Med enkäten bifogades ett kortfattat följebrev, vilket gav respondenten en inblick i undersökningens syfte. I följebrevet påpekades anonymiteten i undersökningen.

Öppna frågor i ett frågeformulär bryter egentligen mot den kvantitativa metodens syfte att samla in standardiserad information på. Sådana frågor sätter ingen gräns för vad den enskilde kan svara. Det vi får fram är rent kvalitativ data. I ett stickprov med tusen respondenter kan vi rent teoretiskt få tusen olika svar. Därför har denna typ av frågor ett begränsat användningsområde i kvantitativa undersökningar, där ett av syftena är att undersöka många enheter. Öppna frågor bör endast användas i två fall; när vi inte har överblick över alla tänkbara svarsalternativ eller när det finns så många svarsalternativ att det skulle behövas flera sidor för att räkna upp dem. (Jacobsen, 2002)

Istället för öppna frågor har vi använt oss av ett *öppet utrymme*, sist i vårt frågeformulär, där respondenten har möjlighet att lämna övriga synpunkter som han eller hon har.

2.5.3 *Bortfall*

Oberoende av undersökningsmetod måste man vara medveten om att ett visst bortfall kan ske. De vanligaste orsakerna till bortfall är; att man inte når rätt person, att personen inte orkar svara, att personen vägrar att svara eller att personen inte kan svara (Jacobsen, 2002). Då man vänder sig till stora och medelstora företag finns det alltid en risk att den utvalda personen inte har tid att besvara frågorna. För att öka svarsfrekvensen e-mailade vi ut en påminnelse en vecka efter första enkätutskicket, vilket resulterade i ytterligare svar.

Generellt kan man säga att det finns två olika typer av bortfall; bortfall av respondenter (externt bortfall) och bortfall på enskilda frågor (internt bortfall). Bortfall måste beaktas både från hela undersökningen samt för vissa frågor. Svarsprocenten kan därmed bli lägre för den enskilda frågan än för undersökningen som helhet. Bortfall hade inte varit något problem om vi kunnat anta att bortfallet var slumpmässigt, d.v.s. att det inte finns någon systematik i vem som inte svarar. Forskning visar dock att bortfall ofta inte är slumpmässigt. Tvärtom är det vissa grupper som systematiskt tenderar att falla bort. (Jacobsen, 2002)

2.6 Undersökningens värde

Vid insamling av data är det viktigt att ta hänsyn till datas validitet. Man bör även ifrågasätta källornas trovärdighet.

2.6.1 *Validitet*

Hög validitet är ett krav för en bra undersökning. Validitet handlar om huruvida man lyckats mäta det som var avsett att mätas. Egenskaper såsom ålder, vikt och kön är variabler som går att definiera med hög precision och utgör därför inget problem beträffande validitet. (Dahmström, 1996) Ska man däremot som vi mäta uppfattningar och åsikter blir det omedelbart svårare att uppnå hög validitet.

Validitet går att dela upp i tre olika begrepp; definitionsvaliditet, giltighet och relevans. Definitionsvaliditet anger i vilken utsträckning de teoretiskt definierade begreppen stämmer överens med definitionen av de empiriska variablerna. Giltighet behandlar den generella överensstämmelsen mellan vårt teoretiska och vårt empiriska begreppsplan. Relevansbegreppet visar istället hur relevant det empiriska variabelurvalet är för den utformade problemställningen. (Andersen, 1998)

Det är för undersökningens validitet viktigt att respondenten är medveten om och förstår vad vi lägger för betydelse i de frågor vi undersöker (Dahmström, 1996). För att uppnå hög validitet i vår undersökning har vi därför valt att vara mycket noggranna i vår definition av mätvariabler. Vi har även testat frågornas utformning på personer vilka inte skulle ingå i den egentliga undersökningsgruppen. På detta sätt har vi kunnat fastställa om frågorna ställts på rätt sätt och huruvida det fanns oklara begrepp som behövde förtydligas.

2.6.2 *Reliabilitet*

Reliabilitet talar om hur tillförlitlig informationen är, d.v.s. med vilken säkerhet vi mäter det vi mäter och i vilken grad resultaten från ett mätinstrument eller en mätmetod påverkas av tillfälligheter (Andersen, 1998). Hög reliabilitet är ett

nödvändigt villkor för att uppnå hög validitet hos en mätning. Har vi stora slumpvariationer i mätningen, mäter vi nämligen inte heller vad vi vill mäta. Hög reliabilitet är emellertid ingen garanti för hög validitet. (Dahmström, 1996)

För att öka reliabiliteten försöker man säkerställa att mätningen genomförs på så identiskt lika sätt som möjligt. Det gäller att undvika slumpens inverkan på själva mätningen. (Lundahl & Skärvad, 1999) Då vi använder oss av utskickade enkäter, via e-mail, kan vi inte göra mycket mer än att se till att enkäten distribueras ut under likartade former. Vi styr inte över omständigheter som inträffar när respondenten svarar. Vi har även medvetet valt att inte ställa några ledande frågor i enkäten för att undvika att respondenten påverkas i någon riktning.

Vi har intagit en kritisk hållning gentemot publicerade källor. Genom att utgå från källor med hög reliabilitet ökar även tillförlitligheten i vårt arbete.

3 Teoretisk referensram

Vi kommer inledningsvis, i detta avsnitt, att redogöra för ett antal redovisningsprinciper och kvalitativa egenskaper. Slutligen presenteras ytterligare teori, vilken anses relevant för undersökningen.

3.1 Redovisningsprinciper

3.1.1 Rättvisande bild

Begreppet rättvisande bild kommer från det brittiska uttrycket *a true and fair view*. Det är ett mycket omskrivet begrepp men en klar definition saknas (Artsberg, 2003). Begreppet sätter användaren i fokus, d.v.s. den som läser årsredovisningen ska få en rättvisande bild av företaget. Enligt EU:s direktiv ska avsteg göras från en föreskrift i direktivet om denna är oförenlig med möjligheten att ge en rättvisande bild. I Sverige har man dock valt att avstå från denna regel (Artsberg, 2003). Man anser att det är tillräckligt att den redovisningsskyldige följer de uppsatta redovisningsreglerna. Krav finns dock på att tilläggsupplysningar ska ges, om detta behövs för att ge en rättvisande bild (ÅRL 2 kap, 3 §).

3.1.2 God redovisningssed

God redovisningssed har en liknande innebörd som begreppet rättvisande bild. Skillnaden är att god redovisningssed ses utifrån företagets synvinkel; ”årsredovisningen ska upprättas på ett överskådligt sätt och i enlighet med god redovisningssed” (ÅRL 2 kap, 2 §), medan begreppet rättvisande bild är användarorienterat (Artsberg, 2003).

3.1.3 Fortlevnadsprincipen

Fortlevnadsprincipen är en av de mest betydelsefulla principerna inom redovisning (Artsberg, 2003). Den innebär att värdering av ett företags tillgångar och skulder ska ske utifrån att företaget förväntas fortsätta sin verksamhet i all framtid (ÅRL 2 kap, 4 §, 1 p). Företagets vinstpotential hamnar på så sätt i fokus medan periodresultatet inte är det mest väsentliga, då man för att få fram det verkliga resultatet måste se över hela företagets livslängd (Artsberg, 2003).

3.1.4 Realisationsprincipen

Realisationsprincipen är viktig för att bestämma kriterierna för när en intäkt ska få tas upp i redovisningen. Enligt Redovisningsrådet ska intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas (RR 11, p 9). Verkligt värde definieras enligt RR som ”det värde till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs” (RR 11, p 7). (Artsberg, 2003) Realisationsprincipen kan följa ett formsynsätt eller ett substanssynsätt, beroende på om man har en legalistisk eller ekonomisk utgångspunkt (Artsberg, 2003). Formsynsättet är ett kontraktsrättsligt synsätt där ett äganderättsskifte måste ha ägt rum för att en intäkt ska få redovisas. I Sverige har realisationsprincipen traditionellt setts enligt ett formsynsätt; ”Endast under räkenskapsåret konstaterade intäkter får tas med i resultaträkningen” (ÅRL 2 kap, 4 §, 3 p). Vid tillämpning av substanssynsättet räcker det däremot med en generell värdeökning på marknaden för att kunna redovisa en intäkt. Tanken bakom att räkna upp en tillgångs redovisade värde utifrån marknadsvärdet är att man kunde ha avyttrat tillgången. (Artsberg, 2003)

3.1.5 Försiktighetsprincipen

Försiktighetsprincipen följer ett formsynsätt, vilket innebär att en intäkt först får tas upp när en transaktion på marknaden och/eller en äganderättsövergång existerar (Artsberg, 1992). Principen innebär att en utgift hellre ska kostnadsföras än aktiveras, åtminstone under osäkerhet (Artsberg, 2003). Värdering av de olika

posterna ska göras med iakttagande av rimlig försiktighet (ÅRL 2 kap, 4 §, 3 p). Därmed har också ett riktmärke angivits för hur försiktighetsprincipen ska tolkas. Eftersom verkligt värde inte kan bestämmas med säkerhet förrän i efterhand, motiverar det till försiktighet i bedömningar. (Artsberg, 2003)

3.1.6 Matchningsprincipen

Enkelt uttryckt innebär matchningsprincipen att man kopplar samman kostnader med intäkter för att kunna periodisera dem under samma period. Ett orsak-verkan-samband är centralt i principen. (Artsberg, 2003)

3.2 Redovisningens kvalitativa egenskaper

De kvalitativa egenskaperna hjälper årsredovisningsläsaren att tolka redovisningens innehåll och de informerar även allmänheten om normgivarens inställning rörande redovisning. Kvalitativa egenskaper som bör ställas på redovisningsinformationen enligt RR och IASB är; *relevans*, *tillförlitlighet*, *jämförbarhet* och *begriplighet*. För de flesta redovisningstransaktioner är det en nödvändighet att välja mellan relevant eller tillförlitlig information. Dessa egenskaper ger oss inga riktlinjer om vilken av kvaliteterna som ska prioriteras i olika situationer. FASB och IASB nämner att dessa egenskaper kan vara i konflikt med varandra, om så är fallet måste de som skapar riktlinjerna (policy makers) balansera de två. (Artsberg, 1995) IASBs perspektiv kommer från den neoklassiska teorin. Den baseras på synsättet; om kapitalet i samhället fördelas effektivt till de områden där det är mest användbart, kommer samhällets medborgare att dra nytta av detta. IASB hävdar därför att kapitalmarknadens redovisningsinformation är det viktigaste behovet och borde ges prioritet, även med hänsyn tagen till andra intressentgrupper. (Artsberg, 1995)

IASB medger även att andra användare kan ha informationsbehov som inte tillgodoses och att perspektivet i första hand är aktieplacernas (Artsberg, 2003): *”As investors are providers of risk capital to the enterprise, the provision of financial statements that meet their needs will also meet most of the needs of other users that financial statements can satisfy.”* (IASB Framework p 10)

En viktig utgångspunkt för redovisningens normering har varit harmonisering av redovisningsregler. En avvägning görs således i alla lägen mellan informationens jämförbarhet och hur rättvisande den är i det enskilda fallet. Det är dock tydligt att det är lättare att förändra sitt övergripande synsätt i form av innehållet i en referensram, jämfört med att förändra övrig normering och praxis. Problematiken tar alltså sin utgångspunkt i att det för närvarande används olika referensramar inom extern redovisning, något som kan skapa förvirring. (Falkman, 2004)

3.2.1 *Relevans*

Kravet på relevans innebär att redovisningen ska vara utformad så att den kan ligga till grund för en uppföljning och utvärdering av upprättade planer, en bedömning av inträffade händelser samt tjäna som underlag för en bedömning av framtiden. I relevans ligger även ett krav på väsentlighet. Detta innebär att redovisningen ska vara inriktad på sådan information som är väsentlig för bedömningar och beslut. En redovisningspost är väsentlig om det finns anledning att tro att kännedom om den påverkar intressentens beslutsfattande. I begreppet relevans innefattas även att informationen som finns i redovisningen ska vara aktuell. En förutsättning är därför att sammanställningen och rapporteringen av informationen är snabb samt sker med inte alltför långa tidsintervaller. (Knutsson, 2004)

3.2.2 *Tillförlitlighet*

Kravet på tillförlitlighet kan delas in i tre beståndsdelar, nämligen; krav på att redovisningen ska beskriva verkligheten, vara verifierbar samt vara neutral. I kravet på att beskriva verkligheten ligger att en utomstående användare måste kunna förlita sig på att informationen, på ett korrekt sätt, återger de transaktioner och andra händelser som denna avser att återge. Vidare ska ekonomiska transaktioner redovisas efter dess ekonomiska innehåll (enligt substanssynsättet) och inte efter dess legala form. Att redovisningen är verifierbar innebär att bedömare, oberoende av varandra, vilka använder samma mätmetoder ska nå samma resultat utifrån samma förutsättningar. Kravet innebär att redovisningen så långt som möjligt bör vara fri från subjektiva bedömningar. Slutligen innebär

kravet på neutralitet att den information som lämnas inte får vara vinklad. Redovisningen är inte neutral om den, genom urvalet av information eller sättet att presentera den på, påverkar beslut och bedömningar i syfte att uppnå ett förutbestämt resultat eller mål. Neutralitet kan därför sägas vara ett uttryck för en strävan till samordning av redovisningen till olika intressentgrupper. I begreppet tillförlitlighet ligger även ett krav på försiktighet, d.v.s. att tillgångar och intäkter inte får övervärderas och att skulder och kostnader inte får undervärderas. Här finns även ett krav på fullständighet, vilket betyder att redovisningen ska innehålla samtliga poster, vars utelämnande annars kan medföra att informationen blir falsk eller vilseledande. (Knutsson, 2004)

3.2.2.1 Substanssynsättet

Substanssynsättet, vilket motsvarar *innebörd före form*, och formsynsättet brukar sammanfalla vid de flesta transaktioner. Om så inte är fallet ska händelsen redovisas enligt substanssynsättet. (Artsberg, 2003) Millanta och Knapp skriver i sin artikel från 1995 att substanssynsättet är en viktig princip inom redovisningsprofessionen. Principen ligger till grund för revisorns bekymmer med värdering till verkligt värde. Slutsatsen är att revisorer borde rapportera enligt substanssynsättet. (Millanta & Knapp, 1995) Enligt förespråkare är fördelarna med synsättet att det ger en mer rättvisande bild av den ekonomiska verkligheten, samt möjliggör att nya händelser kan lösas direkt med principen genom större flexibilitet. Kritiker mot synsättet brukar hävda att principen kan medföra avvikelser från traditionella redovisningsprinciper som försiktighetsprincipen och realisationsprincipen. De menar även att substanssynsättet kan medföra avvikelser från den juridiska definitionen av tillgångar och skulder samt att den kan skapa osäkerhet om vad som verkligen gäller. (Artsberg, 2003)

3.2.3 Jämförbarhet

Kravet på jämförbarhet innebär att den lämnade informationen ska kunna jämföras med motsvarande information om företaget, avseende en annan tidsperiod, samt med andra företag. Kravet på jämförbarhet innebär även konsekvent användande av värderings- och klassificeringsprinciper mellan

räkenskapsåren (ÅRL 2 kap, 4 §, 2 p). Det viktigaste syftet med jämförbarhetsprincipen är att olika redovisningsrapporters likheter och olikheter ska upptäckas och förklaras. Detta syfte tillgodoses om följande förutsättningar är uppfyllda; att presentation av företagets transaktioner sker efter samma modell (posterna är likartat arrangerade), att posterna klassificeras på samma sätt och att tillämpade redovisningsprinciper inte ändras utan starka skäl för detta, varvid effekten av ändringen ska redovisas. (Knutsson, 2004)

3.2.4 *Begriplighet*

Denna egenskap diskuterar egentligen inte vad upprättaren av redovisningen ska göra för att informationen ska bli begriplig för läsaren. Det enda som nämns är den skyldighet som läsaren har att skaffa sig erforderlig kunskap och lägga ner möda vid studiet av redovisningen. IASB utgår ifrån att årsredovisningsläsaren är en kunnig läsare. (Artsberg, 2003)

3.3 IAS

Den 19 juli 2002 offentliggjordes IAS- förordningen av Europaparlamentet och rådet. Förordningen ger kommissionen tillåtelse att anta en viss standard om den bidrar till det europeiska gemensamma bästa, samt uppfyller de kvalitativa egenskaper som bör ställas på redovisningsinformationen. Denna tillåtelse gäller endast om standarden inte strider mot principen att redovisningen ska ge en rättvisande bild av företagets resultat och ställning. Syftet med IAS- förordningen är att den ska bidra till att skapa en ändamålsenlig, kostnadseffektiv och fungerande kapitalmarknad. (SOU 2003:71)

Enligt IAS- förordningen ska noterade företag fr.o.m. år 2005 upprätta sin koncernredovisning i överensstämmelse med de internationella redovisningsstandarder som antagits av EG-kommissionen för tillämpning inom gemenskapen. Detta krav gäller direkt i medlemsländerna, utan att några ytterligare nationella lagstiftningsåtgärder behöver eller ens får vidtas. Enligt IAS- förordningen får medlemsstaterna tillåta eller kräva att noterade företag utarbetar

sin koncernredovisning och/eller sin årsredovisning i enlighet med IAS. I de fall företag, som ej omfattas av kravet, väljer att tillämpa IAS:s regler i sin redovisning måste det ske fullt ut i alla relevanta sammanhang. (SOU 2003:71) Sveriges förberedelser har varit goda inför övergången till IAS:s regelsystem, vilket kan bero på att Redovisningsrådet successivt översatt nya IAS- standards varefter de har kommit (Rosell, 2004).

En av de viktigaste förändringarna med införandet av IAS- förordningen är principen om värdering till verkligt värde (SRF, 2003) som ur ett redovisningsperspektiv innebär att tillgångar värderas till verkligt värde istället för till historiska anskaffningsvärden, som gäller i ÅRL. IAS är ett mer utvecklat och detaljerat regelverk som innehåller fler krav på tilläggsupplysningar än ÅRL. (SOU 2003:71).

En ökad internationell spridning av IAS skulle framförallt bidra till att öka jämförbarheten mellan redovisningshandlingar från företag i olika länder. Eftersom investerare från andra länder kan antas ha lättare att förstå och acceptera en redovisningshandling upprättad enligt IAS än enligt t.ex. ÅRL, blir det enklare för de svenska företagen att söka notering på utländska börser och marknadsplatser, då kostnaderna minskar för företagens kapitalanskaffning. Anpassningen till IAS leder, sett ur ett globalt perspektiv, till konkurrensfördelar för svenska och övriga europeiska företag, men även till att göra EU:s kapitalmarknader mer attraktiva för utomeuropeiska investerare. En års- respektive koncernredovisning riktar sig till företagets externa intressenter. Svensk redovisningslagstiftning är utformad för att tillgodose alla intressenters behov av information. Den externa redovisningens innehåll påverkas av till vem redovisningen i första hand riktar sig. IAS är internationella redovisningsstandarder som syftar till att tillgodose det internationella näringslivets behov. Bestämmelserna i IAS är därför i praktiken huvudsakligen inriktade på noterade företags koncernredovisningar och tillgodoser det behov som ägare och andra investerare har. (SOU 2003:71)

3.4 Värdering av tillgångar

En tillgång definieras av IASB som ”en resurs som kontrolleras av företaget till följd av inträffade händelser och som förväntas innebära ekonomiska fördelar för företaget i framtiden” (Artsberg, 2003). Avsikten bakom innehavet av tillgången styr om den ska klassificeras som en omsättningstillgång eller anläggningstillgång. I FARs vägledning förespråkas däremot att klassificeringen ska styras av huruvida tillgången har en förfallotid på högst ett år (omsättningstillgång) eller därutöver (anläggningstillgång).

Balansräkningens funktion kan ses utifrån två olika synsätt. I den traditionella redovisningsmodellen, där syftet är att matcha företagets intäkter med dess kostnader, ser man på balansräkningen som en *resultatutredningsbalans*. Tillgångarna placeras då tillfälligt i balansräkningen för att senare periodiseras i resultaträkningen allt eftersom de förbrukas. Det andra synsättet innebär att man ser balansräkningen som en *förmögenhetsbalans*. Företagets tillgångar anses här vara det diskonterade värdet av framtida kassaflöden som följer av tillgångarna. Dessa värden kan vara svåra att beräkna, varpå man istället brukar använda sig av marknadsvärden. (Artsberg, 2003)

Med utgångspunkt i fortlevnadsprincipen, har flera författare förespråkat att tillgångar och skulder ska värderas till anskaffningsvärdet (Artsberg, 2003). Då företaget förväntas fullfölja sin verksamhet under obestämd tid, anser de att anskaffningsutgiften för de tillgångar som ska stanna och nyttjas i företaget bör periodiseras utöver tillgångarnas livslängd. En tillgångs marknadsvärde kan även ses som dess likvidationsvärde, och en värdering enligt denna modell talar då mot fortlevnadsprincipen. Om man däremot i företagets fortlevnadsprocess ser till dess kapacitetsbevarande, talar detta istället för att värdera tillgångar till dess verkliga värden, då tillgångarna måste kunna ersättas när de slits ut och avskrivningar borde ske på tillgångarnas nyanskaffningsvärden. (Artsberg, 2003)

Metoderna för hur värdering av tillgångar ska ske har utvecklats under en längre tid och under olika tidsperioder. Olika redovisningslösningar har utvecklats för

olika tillgångar. Metoden som gäller för värdering av varulager är *LVP*, vilken idag används i stort sätt i hela världen (ÅRL 4 kap, 9 §). Materiella anläggningstillgångar värderas enligt ÅRL till anskaffningsvärdet, justerat med avskrivningar och eventuellt med upp- och nedskrivningar. Immateriella anläggningstillgångar värderas på samma sätt som de materiella anläggningstillgångarna. När det gäller finansiella tillgångar, anläggningstillgångar såväl som omsättningstillgångar, har Redovisningsrådet ännu inte utgett någon rekommendation angående hur dessa ska värderas. Enligt IASB ska finansiella tillgångar värderas till verkligt värde (IAS 39). Eftersom ÅRL i grunden bygger på det gamla synsättet, där tillgångar värderas till anskaffningsvärdet, har Sverige haft svårt att följa med i en utveckling där tillgångar alltmer värderas till verkligt värde. Tidigare ansågs värdering av tillgångar till anskaffningsvärdet vara den mest använda värderingsmetoden men idag går man alltmer mot en värdering nära marknadsvärdet (verkligt värde), i och med att det historiska värdet justeras med avskrivningar och eventuellt upp- och nedskrivningar (Artsberg, 2003).

Det är svårt att argumentera för att verkligt värde inte är ett relevant mått (Sayther, 2004). Genom att mäta det man avser mäta på ett korrekt sätt, bör denna värderingsmetod ge den mest rättvisande bilden av företagets resultat. Syftet med IAS är att uppnå en rättvisande bild (SRF, 2003). Verkligt värde anses enligt IAS i princip motsvara marknadsvärdet, om det kan fastställas objektivt, annars en beräkning baserad på framtida kassaflöden (SRF, 2003). Tillförlitlighet är också en viktig aspekt att beakta. Eftersom en värdering baserad på framtida kassaflöden starkt påverkas av subjektiva bedömningar om det framtida affärsklimatet, kan man fråga sig om resultatet blir tillförlitligt då denna metod används (SRF, 2003). Det är även svårt för en utomstående läsare att ifrågasätta bedömningarna som gjorts av företagsledningen. SRF anser att metoden verkligt värde ger en mer rättvisande bild av resultatet då väsentliga värdeförändringar har skett. De menar vidare att detta kommer att skapa en ökad tillväxt och stabilitet i näringslivet. (SRF, 2003). Ett av de främsta argumenten mot värdering till verkligt värde är att denna värderingsmetod bidrar till att resultatet fluktuerar i större utsträckning då uppdateringar ständigt sker av tillgångarnas värden (Poon, 2004). Även om tillgångarna kan mätas på ett tillförlitligt sätt, är det möjligt att dess värden

varierar relativt mycket från en period till en annan. Goodwill är en tillgångspost som förmodligen kommer att bidra till resultatets fluktuationer. Vid tillämpningen av de nya värderingsreglerna ska goodwill inte som nu sättas upp som en post i balansräkningen, vars värde successivt avtar i och med goodwillavskrivningar. Istället ska så kallade impairment-tests genomföras en gång per år där tillgångarna värderas om till det aktuella värdet (Reilly, 2004).

3.4.1 IAS 39

De IAS- standards som har varit de mest omtvistade är IAS 32 (Financial Instruments: Disclosure and presentation) och IAS 39 (Financial Instruments: Recognition and Measurement), vilka behandlar finansiella instrument. Dessa har fått omarbetas då de först inte antogs av EU. De reviderade standarderna motsvarar huvudsakligen de amerikanska och ska förtydliga och förenkla de tidigare (FI, 2004). IAS 39 behandlar när, hur och till vilket värde ett finansiellt instrument ska redovisas. Standarden innehåller dessutom hårdare upplysningskrav än vad tidigare IAS 32 gör.

De mest väsentliga skillnaderna mellan IAS 39 och god redovisningssed, som idag tillämpas i Sverige, är att den nya klassificeringen av finansiella tillgångar och skulder starkt begränsar möjligheten att värdera tillgångarna till ett annat värde än verkligt värde. I Sverige tillämpas, som bekant, idag LVP. (Deloitte, 2004) De nya regelverken kommer att innebära stora förändringar för hur derivat ska redovisas. Alla derivatinstrument ska tas upp till verkligt värde i balansräkningen och marknadsförändringar i dessa derivat ska föras över resultatet. IAS 39 behandlar även säkringsredovisning; om och under vilka förutsättningar detta får tillämpas. (AGL, 2002). De nya värderingsreglerna kommer att göra resultatet mer volatilt och reglerna, för hur finansiella instrument ska redovisas, kan leda till känsligare resultat vilket påverkar nyckeltal och eventuellt lånevillkor. (Nyberg, 2003)

3.4.2 *Orealiserade vinster*

Med utgångspunkt i realisationsprincipen kan en modell som värderar till verkligt värde innebära ett problem, om värdeökningar, t.ex. på inneliggande lager och anläggningstillgångar, tillåts att föras över resultaträkningen (Artsberg, 2003). Varje värdering av en tillgång över det historiska anskaffningsvärdet innebär att orealiserade vinster kommer att redovisas, vilket strider mot försiktighetsprincipen (SRF, 2003). Enligt ÅRL finns det idag ett krav på nedskrivning vid värdenedgångar, men orealiserade vinster redovisas generellt inte vid värdeökningar. Att även redovisa värdeuppgångar, vilka inte motsvarar realiserade vinster, kan få till följd att en felaktig bild ges av företagets utdelningsförmåga, då vinster tas upp som ännu inte har kassaflödesmässiga konsekvenser. Förespråkare, vilka tycker det är bra att bortse från realisationsprincipen, menar att orealiserade vinster bör ingå i resultatet då det leder till en teoretiskt mer riktig periodisering. Detta ger även en bättre grund för räntabilitetsberäkningar. Om inte orealiserade vinster tas upp kommer kapitalvinster att redovisas i fel period, d.v.s. inte när de uppstår utan när de realiseras. Kritiker anser att om orealiserade vinster tillåts ingå i resultatet kommer en kostnadsökning att redovisas som en intäkt. (Artsberg, 2003) Detta var en åsikt som Rolf Rundfeldt delade i Balans (1980) ”[i] FARs modell kommer en kostnadsstegring att redovisas som något positivt” (d.v.s. en intäkt) (Artsberg, 2003).

3.5 Intressenter

För att lättare kunna förstå hur olika intressenter påverkas av förändringar i den aktuella verksamheten, som exempelvis förändrade redovisningsprinciper, är det viktigt att känna till hur förhållandet mellan företaget och dess intressenter ser ut. Vi har valt att ta vår utgångspunkt i intressentmodellen för att senare kunna analysera dessa förhållanden.

3.5.1 Intressentmodellen

Intressentmodellen som introducerades i Sverige i mitten av 1960-talet har haft en stor genomslagskraft. Idéerna som intressentmodellen bygger på lanserades först av Chester I Barnard och Herbert Simon (Bruzelius & Skärvad, 2000). Dock var det Erik Rehnman som 1964 lanserade intressentmodellen i Sverige. Intressenterna till företaget definieras som ”de individer eller grupper som är beroende av företaget för att förverkliga sina egna personliga mål och av vilka företaget är beroende för sin existens” (Samuelsson, 1974 s 38). Intressenterna och företaget har ett beroendeförhållande till varandra. Vanligtvis används intressentbilden för att illustrera detta förhållande. (Bruzelius & Skärvad, 2000)

Intressentbild: Bruzelius & Skärvad, 2000

Rehnman betonade att de olika intressenterna, trots modellens likhet och jämvikt, har olika bundenhet och större eller mindre grad av frivillighet i sina relationer, d.v.s. intressenterna har helt olika ”avstånd” till företaget (Samuelsson, 1974).

Utbytesrelationerna mellan företaget och de olika kategorierna av intressenter ser ut på en mängd olika sätt. Vi har valt att fokusera på de grupper av intressenter som vi anser vara mest relevanta utifrån vår frågeställning.

Ägarna bidrar genom att satsa kapital i företaget och löper på så sätt en risk att förlora detta kapital. Ägarna önskar att företaget ska gå med vinst, ge en rimlig avkastning på det investerade kapitalet samt att vinsten, till viss del, delas ut till ägarna. De ställer därmed krav på att kapitalet och de materiella resurserna förvaltas och utvecklas väl. (Bruzelius & Skärvad, 2000) Ägarna är intresserade av *information* som underlag för beslut om att köpa, behålla eller sälja aktier eller andelar i ett företag samt för bedömning av företagets förmåga att lämna utdelning på investerat kapital. (Knutsson, 2004)

En annan viktig intressentgrupp, kanske den viktigaste för många företag, är *kunderna*. Utan kunder försvinner den mest centrala förutsättningen för organisationens verksamhet. Kunderna bidrar genom att köpa och betala för de produkter och tjänster som företaget erbjuder, men de ställer också en hel del krav på företaget. Den allt snabbare förändringstakten i dagens samhälle och den tilltagande konkurrensen gör att kunderna kräver att företaget ska ha förnyelseförmåga samt förmåga att produktutveckla i rätt takt och på rätt sätt. (Bruzelius & Skärvad, 2000) Kunderna är intresserade av *information* för att bedöma företagets förmåga att leverera varor och tjänster samt att i framtiden uppfylla sina åtaganden. (Knutsson, 2004)

Leverantörerna bidrar till företagets verksamhet genom att förse företaget med varor och tjänster. Som kompensation för detta vill leverantörerna handla med en stabil och säker kund som är en god betalare. Tillgången på olika slags insatsvaror, såsom råvaror och komponenter, påverkar leverantörernas ställning gentemot företaget när det gäller att ställa krav på och påverka verksamheten. (Bruzelius & Skärvad, 2000) Leverantörer har behov av *information* för att t.ex. bedöma företagets förmåga att på förfallodagen betala för levererade varor och tjänster. (Knutsson, 2004)

En annan viktig intressent som, tillsammans med ägarna, bidrar till att företaget erhåller det kapital som erfordras för att driva verksamheten är *långivarna*. I utbyte vill de erhålla ränta på insatt kapital och amorteringar vilka erläggs på föreskriven tid. (Bruzelius & Skärvad, 2000) Långgivare använder *information* som

underlag för bedömningar av företagets förmåga att betala avtalade räntor och amorteringar. (Knutsson, 2004)

3.5.2 *Intressentteorin*

Det finns en mängd olika intressenter och intressentgrupper som har intresse i och ställer krav på företagets verksamhet. För att företaget ska kunna upprätthålla sin legitimitet gentemot dessa intressenter måste hänsyn tas till deras krav, vilket måste implementeras i företagets strategizing. Följande förhållanden bör beaktas; vilka är våra intressenter, vilka typer av intressentkrav ställer de på oss, vilket ansvar har vår verksamhet gentemot intressenterna, vilka hot och möjligheter ställer intressenterna oss inför samt vilken strategizing ska vi tillämpa gentemot intressenterna. Tanken bakom intressentteorin är att verksamheten ska optimera sina relationer till intressenter genom att analysera dessa fem förhållanden och handla strategiskt med ledning av dessa. (Nygaard & Bengtsson, 2002)

Intressenter delas vanligtvis upp i två olika grupper; primära och sekundära. Uppdelningen är inte på något sätt absolut eller entydig utan bygger på verksamhetens godtycke. Dock brukar man i allmänhet hänföra ägare, långivare, anställda, leverantörer och kunder till de primära intressenterna och regeringen, kommuner, media och lokalbefolkningen till de sekundära. En indelning av intressenter görs för att möjliggöra att verksamheten vidtar strategiska åtgärder mot de intressenter som kräver störst uppmärksamhet. Dock är det viktigt att förstå att sekundära intressenter snabbt kan bli primära, vilka ställer krav på verksamheten. (Nygaard & Bengtsson, 2002)

Alla intressenter ställer inte samma sorts krav på företaget. Archie B Carroll presenterade i sin bok om "stakeholder management" olika typer av intressentkrav som uppstår mot bakgrund av följande förhållanden; intressen, rättigheter och ägarskap. Utifrån dessa krav är det av stor vikt att påpeka att det inte enbart är verksamhetens egna definierade intressenter som kan ha inflytande på verksamheten. Även intressenter som från början kan tyckas vara oväsentliga kan så småningom visa sig hota verksamheten genom att ifrågasätta företagets nuvarande strategizing. Företag bör heller inte utgå ifrån att lagstadgade

rättigheter alltid väger tyngre än moraliska rättigheter (eller intressen). Verksamheten har även olika typer av ansvar gentemot intressenterna. Ansvar kan vara ekonomiska, juridiska, etiska eller rent mänskliga. Carroll föreskriver att när verksamheten försöker styra sina intressentrelationer bör den värdera sitt ansvar gentemot varje tänkbar intressent och därefter rangordna sin strategizing i förhållande till detta. (Carroll, 1996)

Intressenter och deras krav ställer verksamheten inför olika möjligheter och hot. Det är dock inte möjligt att direkt urskilja entydiga samband mellan typen av intressentkrav och de möjligheter och hot det innebär för verksamheten, t.ex. kan ägarskap likväl vara en möjlighet som ett hot. Intressenter har potential att hota eller samarbeta med verksamheten oavsett om deras intressentkrav bottnar i intressen, rättigheter eller ägarskap. (Nygaard & Bengtsson, 2002)

När verksamheten analyserat sina intressenter måste beslut fattas för vilken strategizing de ska föra gentemot intressenterna. Savage, Nix, Whitehead och Blair har utvecklat en kategorisering av intressenttyper där de rekommenderar verksamheten *ett* sätt att föra sin strategizing på i förhållande till dessa.

Intressenttyp 1 är den mest fördelaktiga för verksamheten då den har liten potential att hota och stor potential att samarbeta. För den välskötta verksamheten är intressenterna vanligtvis stödjande. Strategin är att engagera och integrera dem ytterligare i verksamhetens strategizing för att få största möjliga nytta av deras positiva inställning till verksamheten.

Intressenttyp 2 är den marginelle intressenten. Denne har varken någon större potential att hota eller samarbeta med verksamheten och bör därför endast övervakas. Det är dock viktigt att företaget inte bortser från denna intressent då den har möjlighet att mobilisera en större potential för att hota verksamheten och därmed ändra karaktär till den tredje intressenttypen.

Intressenttyp 3 har en relativt stor potential att hota verksamheten samtidigt som förmågan att samarbeta är liten. Denna intressent är inte stödjande vilket medför att verksamheten bör försvara sig mot den.

Intressenttyp 4 är svår att konsekvensvärdera. Intressenten befinner sig i en resursposition där den kan hota verksamhetens existens, samtidigt som den är samarbetsvillig. Verksamhetens strategi bör därför vara att samarbeta med dessa intressenter för att på så sätt säkerställa att de inte tappar intresset och förvandlas till intressenttyp 3. (Savage, Nix, Whitehead & Blair, 1991)

Intressentanalysen är således inte en strategisk engångshandling utan en kontinuerlig process som verksamheten ska genomföra för att behålla sin legitimitet i omvärlden. Teorin har ett normativt syfte genom att den efter en analys av verksamhetens kontextuella relationer konkret rekommenderar hur verksamheten ska utforma sin strategizing gentemot olika intressenter. Vissa intressenter bör man samarbeta med, andra ska engageras, några ska man försvara sig mot och ytterligare andra ska övervakas. (Nygaard & Bengtsson, 2002)

3.5.3 *Externredovisningens intressenter och syften*

En analys av vilka syften företagens redovisning ska tillgodose och vilka som är redovisningens intressenter eller användare är av största betydelse för frågan om vilka krav som bör ställas på utformningen. Detta syftar både på ett företags offentliga redovisning men också på innehållet i de normer som styr redovisningen. Den externa redovisningen fungerar som företagets kommunikationsmedel med intressenter utanför företaget. Uppgiften är att förse intressenter, såväl existerande som potentiella, med information vilken är användbar som underlag för olika typer av ekonomiska beslut. Externredovisningen ska vidare utgöra underlag för kontroll av verksamheten och företagsledningens förvaltning av de tillgångar den disponerar över. (Knutsson, 2004)

Gemensamt för företagets olika intressenter är att förhållandet mellan dem och företaget bygger på frivilliga engagemang, såsom avtal om kreditgivning, tillskott av riskkapital, anställningsavtal m.m. Redovisningsinformation är av stor betydelse för intressenternas förtroende för företagen. Av naturliga skäl hoppas kapitalplacera och långivarna att det ekonomiska utfallet av deras mellanhavanden med ett visst företag ska bli större än deras egna uppoffringar.

Redovisningsinformationen kan därför sägas vara användbar om den tillhandahåller en pålitlig grund för dessa intressenter att bedöma med vilken grad av säkerhet deras engagemang i företagen kommer att generera betalningsströmmar. Om informationen uppfyller de krav vi nu angivit kommer detta även andra intressenter tillgodo, eftersom lönsamhetsmått eller möjligheten att bedöma framtida kassaflöden kan sägas utgöra den gemensamma nämnaren för samtliga intressenters behov av redovisningsinformation. (Knutsson, 2004)

3.5.4 Standardisering av redovisningsinformation

Företagets intressenter har rätt att ställa vissa kvalitativa krav på företagets externredovisning. Ett sätt att säkerställa dessa krav är att redovisningsinformationen standardiseras i organiserade former, genom någon form av normgivning. Ett av de främsta motiven för en standardisering är att detta leder till att redovisningen utformas på ett sådant sätt att den information som externa intressenter erhåller är användbar som underlag för olika typer av ekonomiska beslut. Detta är en av den externa redovisningens viktigaste funktioner. Om externredovisningen är utformad så att den kan tjäna som beslutsunderlag ökar tilliten och förtroendet mellan olika parter vid företagsaffärer och investeringar. Även om relevant information kommer kapitalplacerarna tillhanda, skulle en fullständig frihet i fråga om val av redovisningsmetoder kunna ge dessa och andra intressenter intrycket av att företagets val av mätmetoder samt urval av information har gjorts för att åstadkomma en förskönad bild av företaget. En viss grad av standardisering är därför nödvändig för att ge redovisningsrapporterna och systemet med fri företagsamhet trovärdighet. Ett annat argument för att standardisera externredovisningen är att man då reducerar skillnaderna mellan olika företag beträffande deras sätt att välja ut och presentera informationen på. I samma mån som redovisningsnormer fastställs begränsas valmöjligheterna och handlingsfriheten för de individuella företagen vilket förbättrar jämförbarheten. (Knutsson, 2004)

4 Empiri och Analys

I detta avsnitt kommer de teorier som presenterats ovan att användas för att analysera och förstå empirin. Vi kommer inledningsvis att analysera svarsfrekvensen i undersökningen. Därefter presenteras frågorna i enkätundersökningen samt motiv till varför respektive fråga ställdes. Här presenteras även resultatet för varje enskild fråga följt av analys samt åsikter från intressenter, vilka är anonyma.

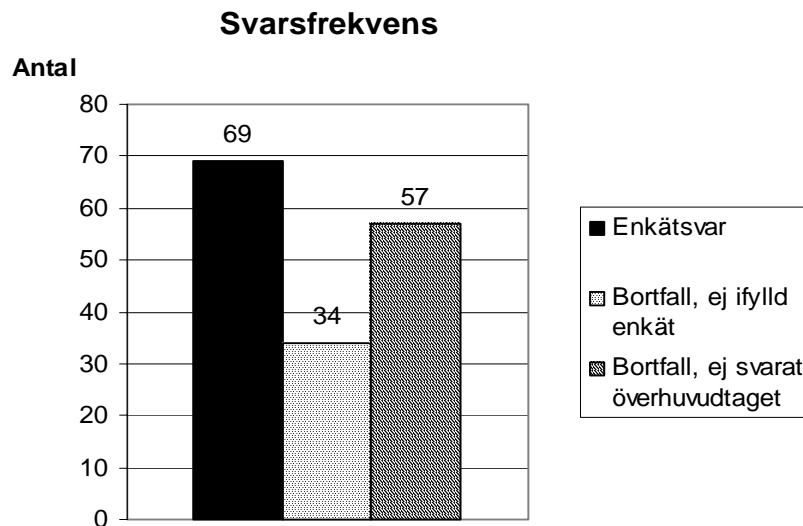
4.1 Svartsfrekvens och bortfallsanalys

Även om vi har en perfekt populationslista och har genomfört ett perfekt sannolikhetsurval upplever vi kanske att alla inte svarar. Följaktligen uppstår ett bortfall. Vår svarsfrekvens uppgick till 43 % (69 besvarade enkäter av 160 utskickade enkäter). Även om svarsfrekvensen inte uppgick till vårt mål på 50 % anser vi 43 % vara tillräckligt för undersökningens validitet. Bortfallet blev därmed 57 %.

4.1.1 Externt bortfall

Det externa bortfallet (57 %) kan delas in i olika grupper. De två huvudgrupperna, som framförallt kan urskiljas, är de som överhuvudtaget inte har svarat respektive de som uppgett att de inte har möjlighet att besvara enkäten. Gruppen som valde att inte svara alls uppgick till 36 % av de 160 utskickade enkäterna. Den andra bortfallsgruppen motsvarade 21 % vilket berodde på ett antal orsaker. De tre främsta var; tidsbrist (11 % av enkätutskicken), fel målgrupp (5 %) samt övriga, såsom bortresta och engelsktalande (5 %).

Efter datainsamlingen kunde vi konstatera att orsakerna till bortfallet stämde överens med våra tidigare uppfattningar. Drygt en tredjedel valde att inte svara alls, vilket förmodligen berodde på att de inte haft tid, lust eller varit rätt person att besvara frågorna. Att vi i många fall valde att vända oss direkt till chefer på olika nivåer var säkert en bidragande faktor till uteblivna svar.

4.1.2 Internt bortfall

Det interna bortfallet var mycket lågt, bortsett ifrån fråga 4. Detta analyseras längre ner under den aktuella frågan. Resterande bortfall var på fråga 11, vilket endast uppgick till ett. Orsaken till detta var att respondenten inte förstod betydelsen av nyckelordet i frågan, vilket han poängterade. Vi anser dock inte att det interna bortfallet påverkat validiteten i undersökningen.

4.2 Analys av undersökningen

Nedan presenteras och motiveras enkätens frågor med svarsalternativ följt av resultat och analys.

Fråga 1. Hur stor omsättning har Ert företag?

Fråga 2. Hur många anställda har Ert företag?

Dessa två frågor ställdes för att få kännedom om intressenternas storlek. Vi har delat in företagen i två olika kategorier; medelstora respektive stora företag. Majoriteten av företagen i undersökningen är relativt stora, vilket är ett medvetet val, då vi anser deras åsikter vara mer betydande och relevanta eftersom IAS i första hand kommer att beröra dem. I vårt urval blir företagets indelning, efter storlek, densamma oberoende av om vi ser till antal anställda eller omsättning. Vi valde därför att kategorisera företagen efter antalet anställda. Företag vars antal anställda överstiger 200 har vi valt att definiera som stora. Resterande definieras som medelstora.

Antal stora företag uppgick till 53 stycken. Resterande företag, vilka klassificeras som medelstora, uppgick till 16 stycken.

Fråga 3. Är Ert företag börsnoterat?

Ja

Nej

Kommer att bli inom en snar framtid

Även denna fråga är till för att kunna kategorisera intressenterna. Eftersom IAS-standards kommer att beröra noterade företags koncernredovisning, bör dessa vara mer insatta i det nya regelsystemet än övriga företag.

Analys

Av de företag som besvarade enkäten var 80 % börsnoterade. Den höga siffran anser vi stärker validiteten på undersökningen. Respondenterna visade sig även inneha relativt höga positioner i företagen, vilka bör besitta stor kunskap om vad olika förändringar innebär för företaget.

Fråga 4. Är Ni intressenter till ett börsnoterat företag som upprättar koncernredovisning?

Ja

Nej

Syftet med denna fråga var att ta reda på huruvida företaget direkt, som intressent, kommer att beröras av de nya IAS- standards. I de fall företaget är intressent till ett börsnoterat företag som upprättar koncernredovisning bör intressentens åsikter vara mer önskvärda då IAS antagligen kommer att beröra och påverka dem mer.

Analys

På denna fråga svarade 30 % av samtliga intressenter att de var intressenter till ett börsnoterat företag som upprättar koncernredovisning, medan 57 % gav ett nekande svar. Det interna bortfallet uppgick till 13 %. Vi kan i efterhand konstatera att frågan kan tolkas på två olika sätt; huruvida företaget i fråga är *intressent* till ett börsnoterat företag eller om det själv *har intressenter* vilka är börsnoterade och upprättar koncernredovisning. Ett exempel på olika tolkningar av frågan är att en av de större långivarna har givit olika svar i två separata enkäter som skickats från olika kontor. Det signifikanta bortfallet tyder också på att frågan är svårtolkad. Slutsatsen vi drar av detta är att vi bör ifrågasätta svarens tillförlitlighet. Dock anser vi att oberoende av hur företagen har besvarat denna fråga, är deras åsikter av värde för vår undersökning, då vi anser att majoriteten av de tillfrågade intressenterna har kontakt med eller själva är ett börsnoterat företag vilket upprättar koncernredovisning. Inget hindrar företagen från att ha en åsikt om IAS även om de inte direkt berörs av principerna. Åsikter från en respondent löd;

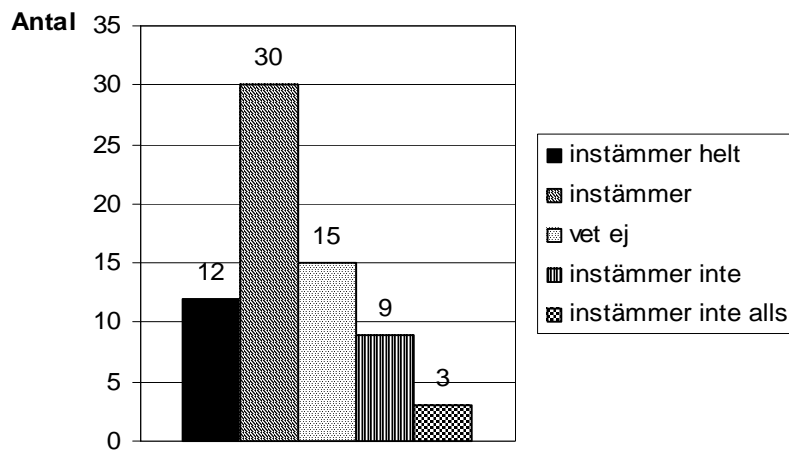
”De svenska X-bolagen och den svenska X-koncernen är i sig inte börsnoterat och därför behöver vi egentligen inte gå över till IAS direkt vid årsskiftet. Däremot sätter vi oss in i IAS för att se hur det skulle påverka oss.”

Fråga 5. Införandet av IAS- standards kommer innebära förändringar i vår ekonomiska bedömning av andra företag.

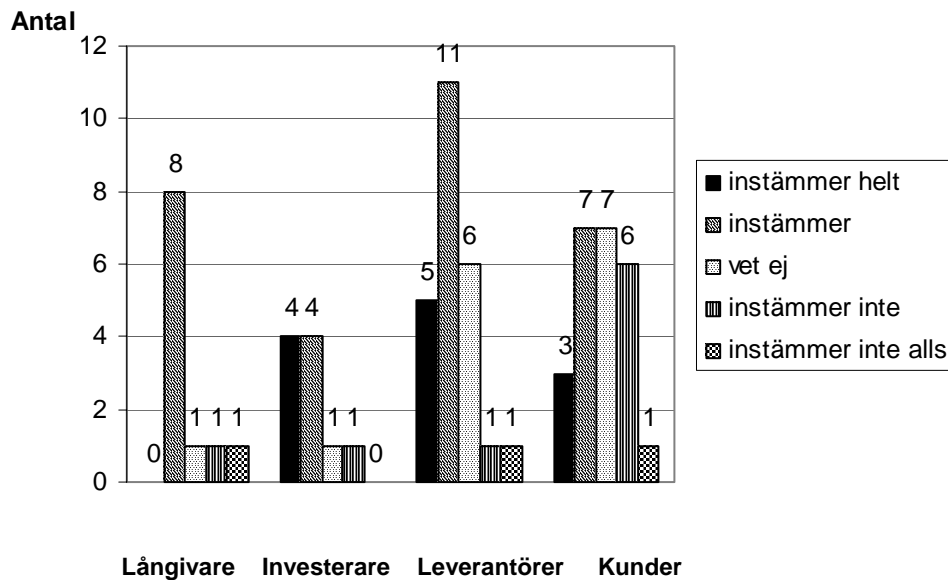
Instämmer helt _____
Instämmer _____
Vet ej _____
Instämmer inte _____
Instämmer inte alls _____

Med denna fråga ville vi få en överblick över vilka intressenter som i nuläget tror att de kommer att beröras av det nya regelsystemet i sin bedömning av redovisningsinformation.

Alla intressenter

Indelat i intressentgrupper

Analys

Långgivare, investerare och leverantörer är eniga om att nya IAS- standards kommer att innebära förändringar i deras ekonomiska bedömning av andra företag. Kundernas åsikter går starkt isär i denna fråga.

Redovisningens uppgift är att förse intressenter med information som kan utgöra ett underlag för olika typer av ekonomiska beslut. Krav som ställs på redovisningens utformning bör utgå ifrån vilka företagets intressenter är, vilka intressenttyper de tillhör samt vilka behov som ska tillgodoses.

Långgivare och investerare behöver relevant och tillförlitlig information för att minimera risken vid investering. Även leverantörer behöver väsentlig information för att korrekt bedöma företagets förmåga att betala för levererade varor och tjänster. Eftersom redovisningsinformation är en viktig beståndsdel i dessa gruppers bedömningsunderlag kommer således nya redovisningsprinciper påverka bedömningen och sättet den utförs på.

Att kundernas åsikter går isär i denna fråga kan bero på att den information som är mest väsentlig för dem är företagets förmåga att leverera varor och tjänster samt att i framtiden uppfylla sina åtaganden. Kunderna lägger därför, till skillnad från de tre övriga grupperna, mindre vikt vid ekonomiska bedömningar varpå ändrade redovisningsprinciper är av mindre betydelse för dem.

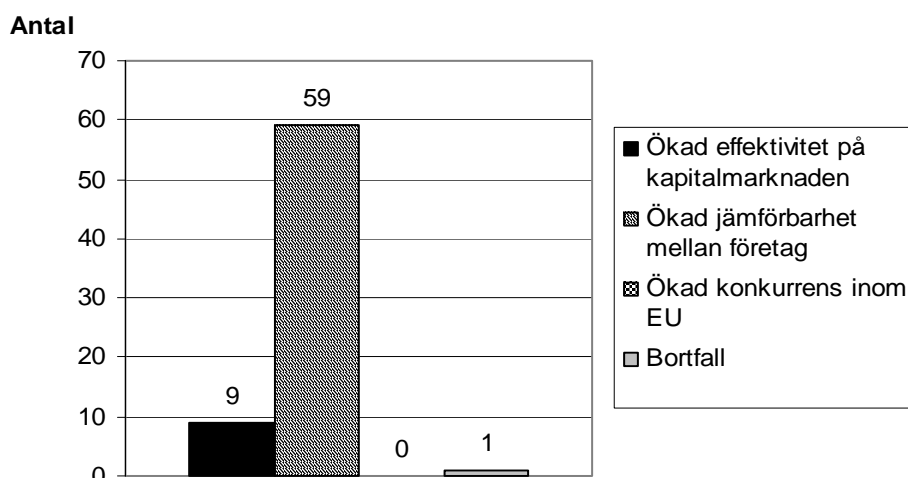
Gemensamt för olika intressenter är att förhållandet mellan dem och företaget bygger på frivilliga engagemang. Intressenterna förväntar sig ett visst ekonomiskt utbyte av sina relationer med företagen och har därmed ett intresse av att kunna kontrollera och följa upp att redan ingångna avtal inte åsidosätts. Intressenterna vill även kunna göra bedömningar av företagets vilja och förmåga att uppfylla framtida avtal samt huruvida avkastning lämnas på investerat kapital.

Fråga 6. Att IAS- standards tillämpas inom EU har en mängd olika syften, vilken anser Ni vara den främsta fördelen för Er som intressent?

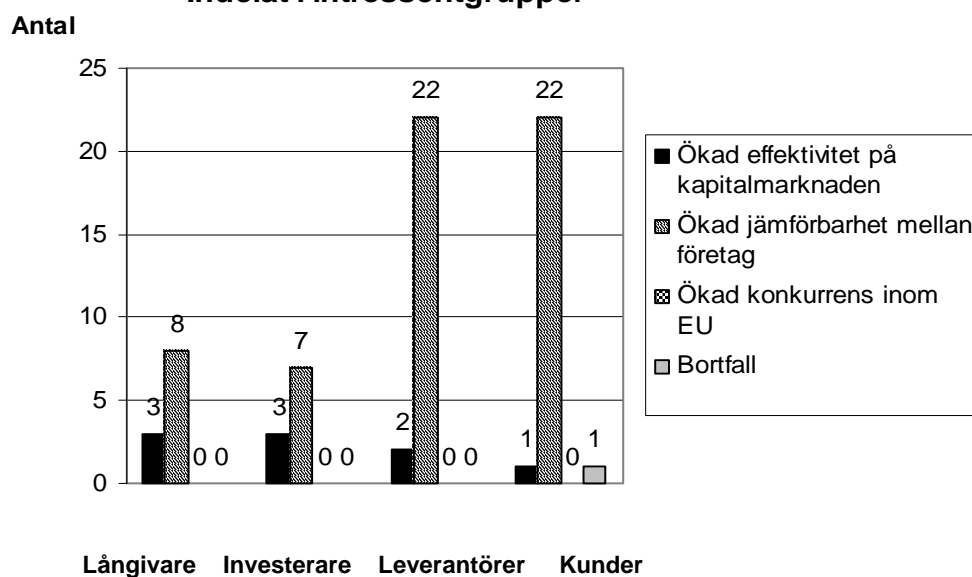
- Ökad effektivitet på kapitalmarknaden _____
- Ökad jämförbarhet mellan företag _____
- Ökad konkurrens inom EU _____

Frågans svarsalternativ är hämtade från IAS- utredningens betänkande, SOU 2003:71, där syftet med införandet av IAS- standards i EU presenteras. Frågan ställdes inte för att kunna genomföra en djupare analys av resultatet, utan endast för att urskilja vilket syfte som är mest önskvärt för intressenten.

Alla intressenter

Indelat i intressentgrupper

Analys

Resultatet på denna fråga visar att samtliga intressentgrupper i undersökningen är eniga om att jämförbarhet mellan företag är den främsta fördelen med införandet av IAS. Investerare och långgivare är något mer splittrade i frågan än kunder och leverantörer. De förstnämnda grupperna anser att förutom jämförbarhet är även effektivitet på kapitalmarknaden en av de främsta fördelarna med IAS. Investerare och långgivare har möjligtvis ett större intresse i att den internationella kapitalmarknaden effektiviseras då det underlättar förhållandet med utländska företag. Jämförbarhetsprincipen är viktig för alla intressentgrupper eftersom den syftar till att olika redovisningsrapporters likheter och olikheter ska upptäckas och förklaras. Denna kvalitativa egenskap är en viktig del i att skapa en fungerande kapitalmarknad med jämförande information mellan företag på den gemensamma marknaden. Åsikt från en intressent:

”Det kommer förmodligen att ta en avsevärd tid innan praxis har utarbetats för värdering till verkligt värde som är jämförbart mellan företag i hela EU.”

Fråga 7. Värdering till verkligt värde är en av de viktigaste förändringarna med övergången till IAS- standards. Tycker Ni att detta är en bättre metod jämfört med värdering till anskaffningsvärde?

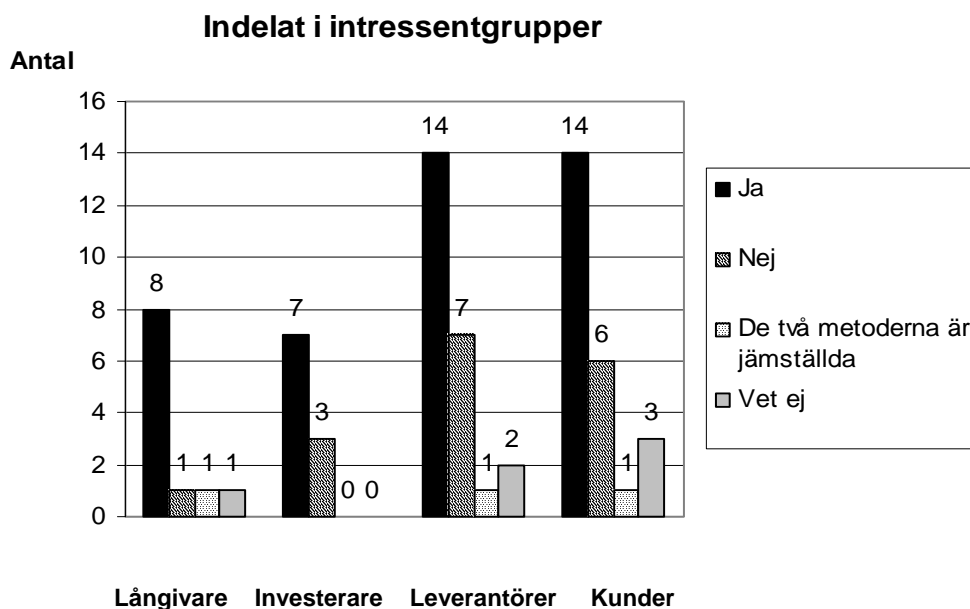
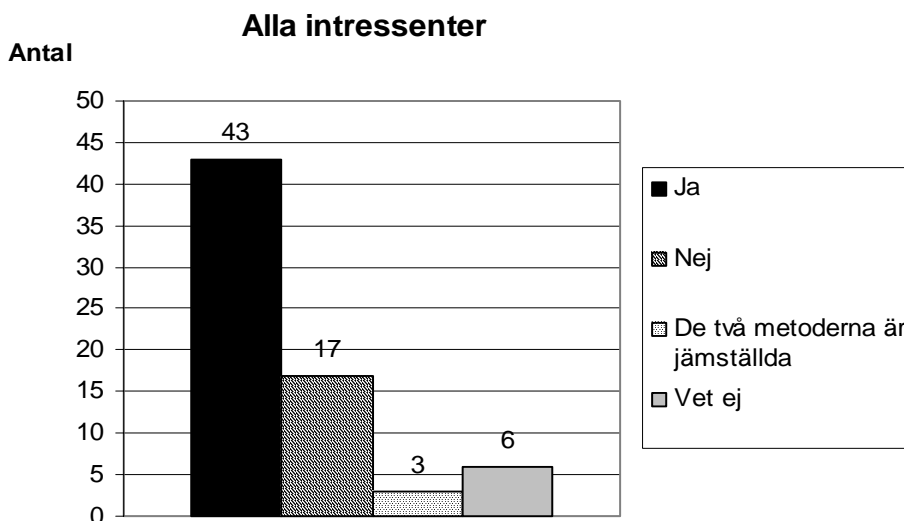
Ja _____

Nej _____

De två metoderna är jämställda _____

Vet ej _____

Denna fråga ställdes för att få intressentgruppernas syn på värderingsmetoden, värdering till verkligt värde. Eftersom införandet av denna metod är en viktig förändring, anser vi det vara betydelsefullt att få fram intressenternas åsikter gällande metodens trovärdighet. Enligt vår mening är det av stor vikt att värderingsregler är accepterade av användare och bedömare för att uppnå en tillförlitlig redovisning. Detta gäller i högsta grad när det endast finns en värderingsmetod att utgå ifrån.

Analys

Överlag anser samtliga intressentgrupper att värdering till verkligt värde är att föredra framför värdering till anskaffningsvärde. Detta mönster är tydligast hos långgivarna men även hos de tre övriga grupperna är minst två tredjedelar positiva till värderingsmetoden.

En anledning till att så många är positiva i frågan är förmodligen att det är svårt att argumentera för att verkligt värde inte är ett relevant mått eftersom det ger mer

aktuella värden. Genomförs värderingen på ett korrekt sätt ger metoden en mer rättvisande bild av företagets resultat då väsentliga värdeförändringar har skett. Vi tror att detta är en orsak till att man idag alltmer tenderar att värdera till verkligt värde istället för som tidigare till anskaffningsvärde. En del intressenter anser dock inte att verkligt värde är en bättre värderingsmetod. En anledning kan vara att metoden bidrar till att resultatet fluktuerar i större utsträckning då uppdateringar ständigt sker av tillgångarnas värden.

En bidragande faktor till att somliga är mer positiva till värdering till anskaffningsvärde är förmodligen det objektiva sättet att fastställa värdet på. Försiktighetsprincipen beaktas här till skillnad från värderingsmetoden verkligt värde, vilken bygger på subjektiva bedömningar. Beträffande subjektiviteten i värdering till verkligt värde har intressenter följande åsikter:

”Jag tror att verkligt värde- redovisning leder till pedagogiska problem när man ska förklara resultatsvängningar och försöka göra egna prognoser utifrån den lämnade informationen.”

”Tanken med IAS är god med ökad transparens som följd. Svårigheten är dock att kunna avgöra vad som är ett marknadsvärde eller verkligt värde för många tillgångar.”

Utformningen av redovisningsinformationen blir alltmer betydande vid värdering till verkligt värde, vilket innebär att utförligare information kommer att krävas i tilläggsupplysningar för att göra det mer begripligt för läsaren. IAS har särskilt beaktat detta och innehåller, som tidigare nämnts, fler krav på tilläggsupplysningar än vad ÅRL gör. Intressenters åsikt beträffande detta är:

”Tror att noterna och texterna om redovisnings- och värderingsprinciper får ökad tyngd och betydelse.”

”Verkligt värde är positivt, men ställer stora krav på värderingsmetoder och öppenhet i informationsgivningen.”

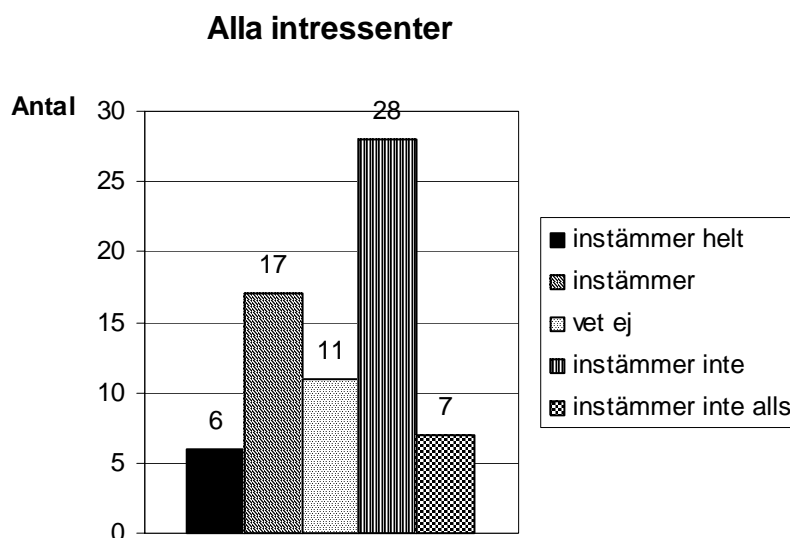
Det finns även intressenter som inte kan ta ställning till vilken metod de anser vara bäst. En intressents synpunkt:

”Det beror på typ av tillgång, tillgångar där det finns en aktiv marknad är det vettigt att redovisa till verkligt värde men andra tillgångar anser jag det är bättre med historiskt anskaffningsvärde.”

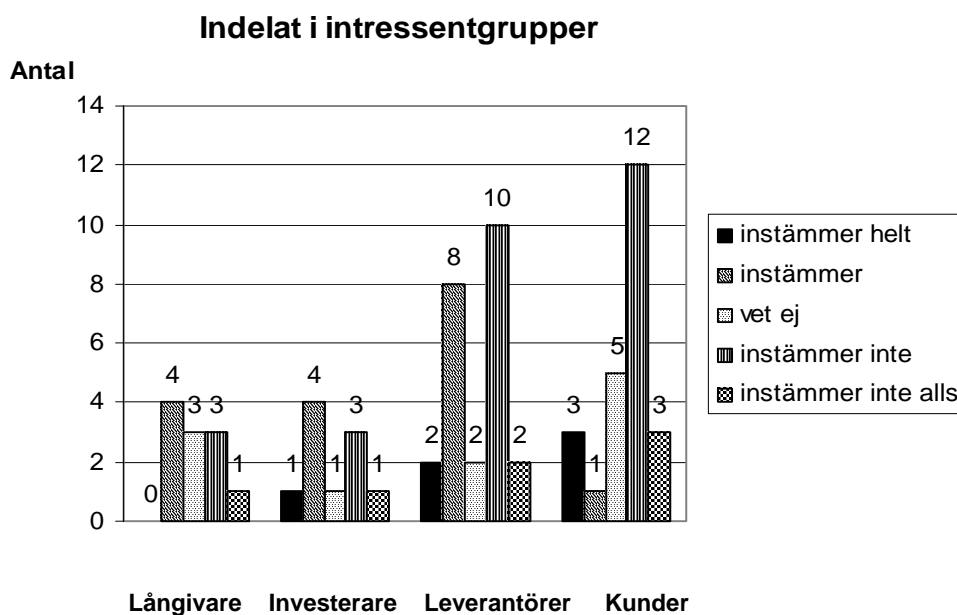
Fråga 8. Att företagen värderar alla tillgångar till verkligt värde leder till att vi kommer att se mer skeptiskt på dess resultat.

Instämmer helt _____
Instämmer _____
Vet ej _____
Instämmer inte _____
Instämmer inte alls _____

Med denna fråga ville vi undersöka vad intressenterna anser om värderingsmetoden verkligt värde. Många anser att metoden leder till subjektiva bedömningar av tillgångars värde. Vi undrar därför om detta leder till att intressenterna ser mer skeptiskt på resultatet.

Analys

Svaren är generellt väldigt spridda. Den enda gruppen vi kan urskilja ett mönster hos är kunderna. Dessa anser sig inte se mer skeptiskt på intressenters resultat vid värdering till verkligt värde. Kundernas främsta informationsbehov är huruvida säljaren kan leverera varor och tjänster samt att i framtiden uppfylla sina åtaganden. Följden blir att de inte har samma behov av att bedöma säljarens redovisningsinformation, då denna inte berör dem på samma sätt. Detta kan vara en anledning till att kundgruppen inte ser lika skeptiskt på intressenters resultat. Eftersom värdering till verkligt värde av tillgångar kan leda till subjektiva bedömningar och antagningar kan detta innebära att mindre förändringar väsentligt påverkar resultatet. Följden blir att resultatets tillförlitlighet möjligtvis ifrågasätts, vilket gör användarna mer skeptiska.

Värdering till verkligt värde innebär ett substanssynsätt, vilket kritiker anser kan medföra avvikelser från traditionella redovisningsprinciper som försiktighetsprincipen och realisationsprincipen. Vid värdering till verkligt värde finns det en risk att orealiserade vinster redovisas vilket blåser upp resultatet. Detta kan vara ytterligare en anledning till att intressenterna ser mer skeptiskt på resultatet.

Intressenternas synpunkter:

”Redovisning till verkligt värde ger som sagt en bättre redovisning. Dock måste man komma ihåg att all värdering innehåller felmarginaler som i en resultaträkning kan påverka totalresultatet. Det är därför viktigt att värdeförändringar redovisas separat i resultaträkningen.”

”Skeptiskt vet jag inte men att orealiserade värdeförändringar inkluderas i resultaträkningen måste man ju självklart vara medveten om i sin analys.”

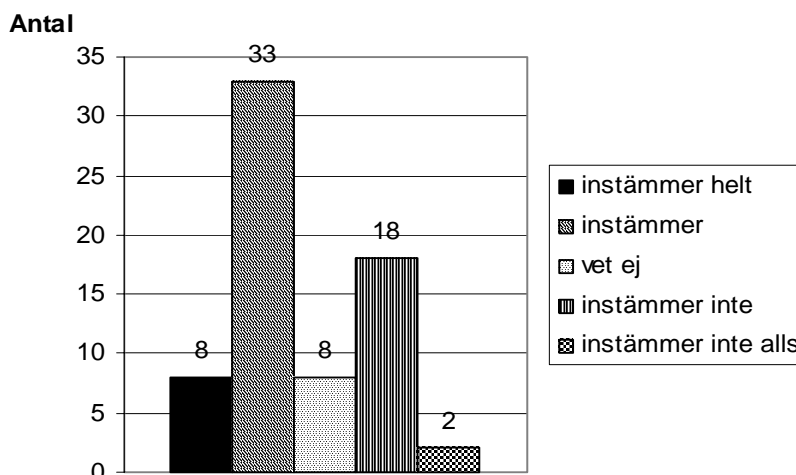
”Krävs mer förklaringar till hur den underliggande verksamheten går, bilden störs av omvärldsfaktorer som tillfälligt förändrar värdet på tillgångarna.”

Fråga 9. Att företag värderar alla tillgångar till verkligt värde anser vi ger ett mer rättvisande resultat.

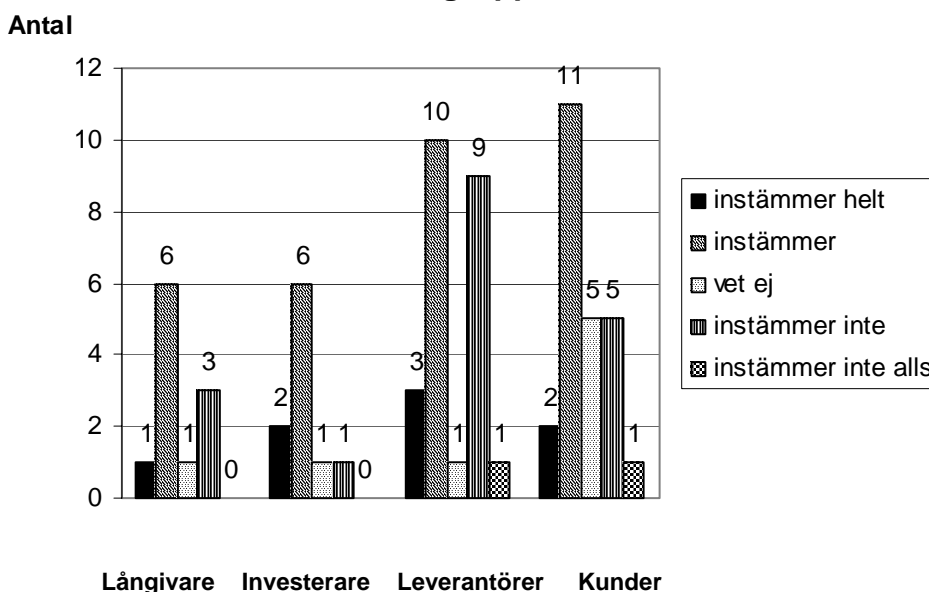
Instämmer helt _____
Instämmer _____
Vet ej _____
Instämmer inte _____
Instämmer inte alls _____

Frågan sökte svar på huruvida en rättvisande bild ges då värdering sker till verkligt värde, vilket ofta medför subjektiva bedömningar.

Alla intressenter

Indelat i intressentgrupper

Analys

Generellt anser majoriteten (ca 2/3) av intressenterna att värdering till verkligt värde ger ett mer rättvisande resultat. Den grupp som är mest splittrad är leverantörerna, vilket vi misstänker är en tillfällighet. Respondenternas åsikter i denna fråga är troligen helt oberoende av dess intressentgruppering. En anledning till att flertalet instämde i frågan kan bero på att substanssynsättet ger en bättre koppling mellan aktuella värden och en rättvisande bild. Synsättet möjliggör även

att nya händelser kan lösas direkt genom större flexibilitet. Att använda sig av verkliga värden ger mer relevant information. Det bidrar även till en för stunden mer tillförlitlig bild av verkligheten. Intressenters åsikter:

”Resultatet blir en ögonblicksbild som snabbt kan förändras.”

”Jag anser att värdering till verkligt värde kommer att visa en mer rättvisande bild av ett företags ställning (Balansräkningen), men nackdelen är att resultatet kan röra sig mycket p.g.a. dessa omvärderingar.”

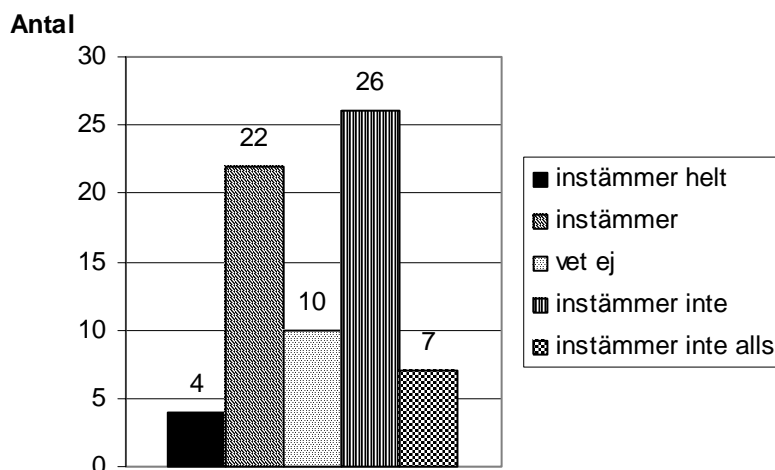
”Det beror på. I vissa fall leder det säkert till en mer rättvisande bild, samtidigt som man säkert kan finna andra fall där det blir helt missvisande. Det visar i sin tur hur svårt det är att skriva generella regler som ska gälla för alla (även om det har sina fördelar).”

Fråga 10. Att värdera *finansiella tillgångar* till verkligt värde kan leda till redovisning av orealiserade vinster. Detta kommer att ge företaget ett mindre tillförlitligt resultat.

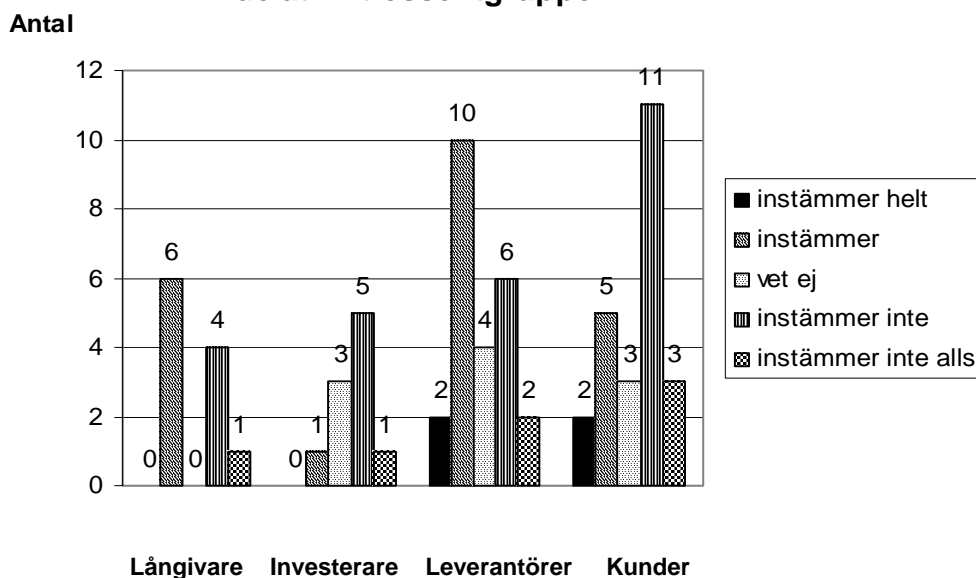
Instämmer helt _____
Instämmer _____
Vet ej _____
Instämmer inte _____
Instämmer inte alls _____

Frågan behandlar diskussionen kring när en finansiell tillgångs vinst anses realiserad. Antagligen går intressenternas åsikter isär beträffande tidpunkten för detta. Det är därför intressant att se om intressentgruppernas uppfattningar skiljer sig åt avseende resultatets tillförlitlighet, då värdering sker till verkligt värde istället för som idag till LVP, enligt försiktighetsprincipen.

Alla intressenter

Indelat i intressentgrupper

Analys

Resultatet i denna fråga ger inga klara besked om i vilken riktning intressenterna som helhet lutar. Vi kan dock se vissa tendenser när det gäller åsikterna inom intressentgrupperna. En majoritet av investerarna och kunderna anser inte att resultatet blir mindre tillförlitligt på grund av att orealiserade vinster redovisas. Leverantörerna tenderar istället att luta åt andra hållet.

Varje värdering över det historiska anskaffningsvärdet för en tillgång innebär att orealiserade vinster kommer att redovisas, enligt substanssynsättet. En utomstående användare av företagets redovisning måste kunna förlita sig på att informationen, på ett korrekt sätt, återger de transaktioner och händelser som denna avser att återge, vilket blir konsekvensen om ekonomiska transaktioner redovisas enligt substanssynsättet. Åsikterna hos intressenterna går isär huruvida redovisning enligt substanssynsättet ger ett tillförlitligt resultat. Försiktighetsprincipen följer dock ett formsynsätt där tillgångar och intäkter inte får övervärderas samt skulder och kostnader inte undervärderas. Eftersom verkligt värde inte kan bestämmas med säkerhet förrän i efterhand, motiverar det till försiktighet i bedömningar. Intressenter som anser att redovisning av orealiserade vinster skapar ett mindre tillförlitligt resultat beaktar förmodligen försiktighetsprincipen.

Intressenters synpunkter:

”Mindre tillförlitligt vet jag inte. Mer volatilt resultat än tidigare.”

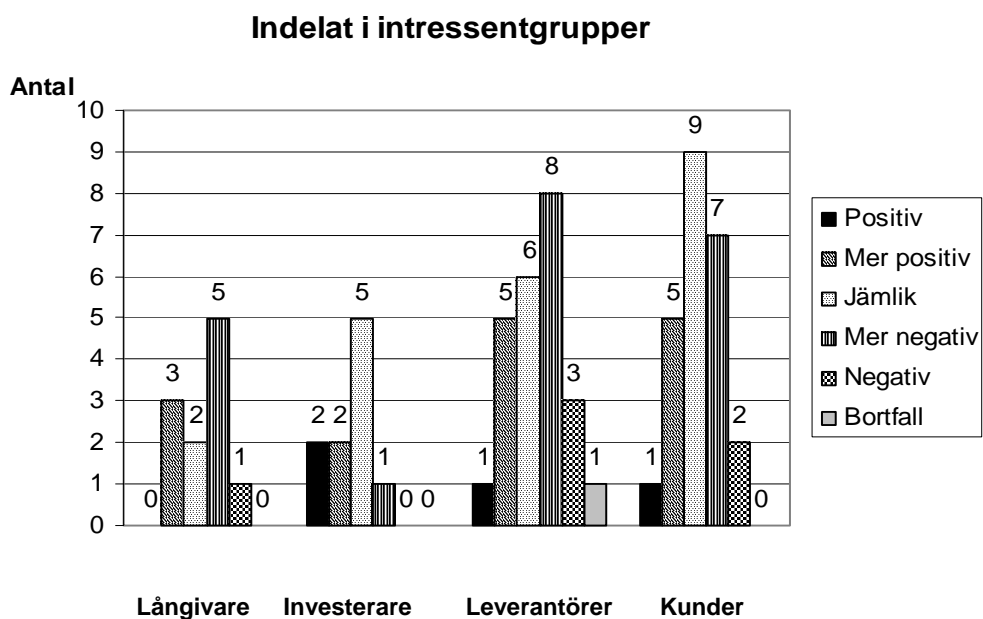
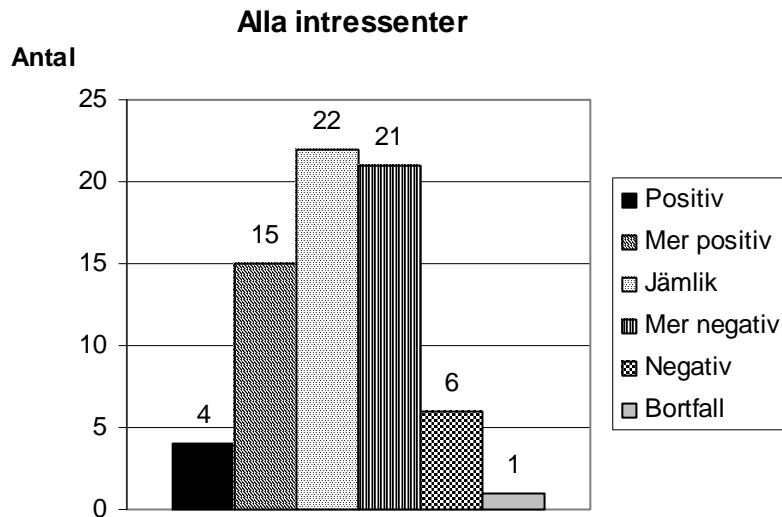
”Vad gäller finansiella tillgångar så innebär det inte att tillgångarna kommer att realiseras varför det ger en ögonblicksbild av verksamheten som inte självklart visar underliggande långsiktig lönsamhet.”

”Nya värderingsprinciperna speglar mer riskexponeringen i balansräkningen än den operativa verksamhetens resultat. Detta är naturligtvis bra men bör inte göras genom att åskådliggöra detta direkt i resultaträkningen som ju ska visa hur företaget går och inte hur det kan gå.”

Fråga 11. Värdering till verkligt värde innebär att resultatet blir mer volatilt. Hur ställer Ni er till detta?

Positiv					Negativ
1	2	3	4	5	
_____	_____	_____	_____	_____	

Reilly anser att de nya reglerna skapar mer volatila resultat. Utifrån detta ställdes frågan i syfte att urskilja i vilken grad intressenterna förhåller sig till att resultatet fluktuerar.

Analys

Av resultatet framgår att även på denna fråga är intressenterna splittrade. Vad som är anmärkningsvärt är att en tredjedel är jämlika i frågan. De som lutar åt att

fluktuationerna är positiva anser troligen att de är nödvändiga för att på bästa sätt reflektera verkligheten. En intressents åsikt:

”IAS 39 som styr redovisningen av finansiella instrument kan både ge upphov till en verklig volatilitet, d v s där förändringarna i resultatet speglar den ekonomiska realiteten. Det tycker vi är positivt. Rekommendationen kan tyvärr också ge upphov till felaktig volatilitet, d v s resultatslag som inte beror på underliggande ekonomisk verklighet. Istället beror den på att rekommendationen är en mix värderingsmodell. Vissa poster värderas till verkligt värde och vissa till anskaffningsvärde. Används sådana poster emot varandra för att eliminera, främst ränterisker, uppstår slag i resultatet till följd av redovisningsrekommendationen trots att de ekonomiska riskerna är eliminerade. Detta tycker vi är mycket negativt.”

Resterande intressenter, som anser fluktuationer vara mer negativa, har kanske i åtanke att resultatet blir känsligare vilket påverkar nyckeltal och eventuellt lånevillkor. En intressent höll inte med oss i vårt ställningstagande:

”Jag håller inte med om att resultatet kommer att bli mer volatila. Det som kan ge ett mer volatilt resultat är om bolagen redovisar resultatet av olika derivat över resultaträkningen men vad jag förstår kommer de flesta bolag redovisa derivat enligt reglerna för säkringsredovisning.”

Övriga synpunkter:

Syftet med detta fria utrymme, för eventuella synpunkter, var inte att få fram standardiserade svar som kan jämföras i en tabell eller i ett diagram. Avsikten var istället att ge respondenten möjlighet att fritt kommentera de nya redovisningsprinciperna samt olika värderingsmetoder. Ett annat skäl var att respondenten skulle kunna poängtera saker den ansåg relevant men som tidigare inte tagits upp. Detta var även ett sätt att få tillgång till intressanta synpunkter som annars inte kommit till vår kännedom. Många av de åsikter som kommit in under *övriga synpunkter* har vi hänfört till specifika frågor som berör ämnet. Nedan följer däremot en mer generell synpunkt om IAS:

”Den viktigaste anledningen till att införa IAS, enligt mitt tycke, är att vi ska slippa se fler företagsskandaler, typ Enron, där man har använt sig av off-balanceprodukter som ett spekulationsinstrument och inte det säkringsinstrument som var det ursprungliga syftet med instrumenten.”

Enron är ett exempel på ett företag där årsredovisningen inte upprättats enligt god redovisningssed och därmed inte gett läsaren en rättvisande bild av företaget. Redovisningen är inte neutral om den påverkar beslut och bedömningar i syfte att uppnå ett förutbestämt resultat eller mål. Det är viktigt att redovisningen är fullständig, att redovisningen innehåller samtliga poster vars utelämnande annars kan medföra att informationen blir falsk eller vilseledande. Med införandet av IAS borde det bli svårare att vinkla redovisningsinformationen, då IAS kräver utförligare tilläggsupplysningar.

5 Slutsats

Våra slutsatser baseras framförallt på intressenters åsikter som helhet, och inte på enskilda intressentgruppers åsikter. Undersökningen visar att intressenternas åsikter tenderar att vara likartade oberoende av vilken grupp vi klassificerat dem i. Många av de utvalda företagen kan förmodligen se sig utifrån fler perspektiv än det vi bett dem besvara frågorna utifrån. Vi kan i efterhand konstatera att respondenten antagligen hade svarat likartat om vi bett honom besvara frågorna utifrån ett annat perspektiv.

Undersökningens huvudsakliga syfte var att redogöra för olika intressenters åsikter beträffande värdering till verkligt värde. Sammantaget tycker intressenterna att deras ekonomiska bedömning av andra företag kommer att förändras i och med att samtliga tillgångar ska värderas till verkligt värde i koncernens redovisning. En klar majoritet ansåg att värdering till verkligt värde är att föredra framför värdering till anskaffningsvärde, vilket vi ansåg vara anmärkningsvärt. Då värdering till verkligt värde innebär mer subjektiva bedömningar av tillgångars värde samt medför större fluktuationer i resultatet förväntade vi oss att fler skulle vara negativt inställda till denna metod. Många intressenter poängterade dock svårigheten i att avgöra vad som är verkligt värde för tillgångar.

Subjektiva bedömningar leder enligt många till ett mindre tillförlitligt resultat. Majoriteten i vår undersökning anser emellertid att värdering till verkligt värde ger ett mer rättvisande resultat. Huruvida man kommer att se mer skeptiskt på resultatet går däremot inte att dra några generella slutsatser om. Av de tillgångar som ska värderas till verkligt värde är de finansiella de mest omdiskuterade, vilket beror på att värderingen kan leda till att orealiserade vinster kan komma att redovisas. En del menar att detta ger ett mindre tillförlitligt resultat. Respondenterna i vår undersökning var oeniga beträffande detta. Att värdera

tillgångar till aktuella värden kommer att medföra att resultatet fluktuerar mer än tidigare. Utifrån våra enkätsvar verkar det som att många ännu inte tagit ställning till huruvida detta är bra eller dåligt. Detta grundar vi på att många lagt sig i mitten på skalan.

Ett för samtliga intressenter gemensamt och grundläggande krav vad gäller utformningen av företagens redovisning är att den ska vara användbar som beslutsunderlag. För att redovisningen ska tjäna detta syfte måste en rad kvalitativa krav ställas på den. Dessa brukar sammanfattas i begreppen begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet. Att skapa jämförbarhet mellan företag ansåg intressenterna vara den främsta fördelen med IAS.

IASB utgår ifrån att alla intressenters behov tillfredsställs genom att investerarnas behov blir tillfredsställda. Erhåller investerarna tillräckligt med information för att kunna fatta ekonomiska beslut finns möjligheten att bedöma framtida kassaflöden, vilket kan sägas utgöra den gemensamma nämnaren för samtliga intressenters behov av redovisningsinformation. Vår undersökning tyder på att intressenterna har varierande åsikter beträffande värdering till verkligt värde. Åsikterna skiljer sig inte bara åt mellan olika intressentgrupper utan även inom de enskilda grupperna. Vi anser att detta tyder på att intressenter generellt har olika behov av hur redovisningsinformation utformas och presenteras. Vi tycker, utifrån vår undersökning, att IASBs sätt att utgå ifrån en specifik intressentgrupp kan ifrågasättas. Generellt anser intressenterna att värdering till verkligt värde är en bättre värderingsmetod jämfört med värdering till anskaffningsvärde. Vid övergången till IAS är det viktigt att företagen informerar sina intressenter om redovisningens förändrade utseende för att undvika att informationen misstolkas. Framförallt är det viktigt att påpeka vad värdering till verkligt värde kommer att innebära då detta kan påverka resultatet.

Källförteckning

Publicerade källor

- Andersen, Ib (1998) ”*Den uppenbara verkligheten- Val av samhällsvetenskaplig metod*”, Studentlitteratur
- Artsberg, Kristina (2003) ”*Redovisningsteori – policy och – praxis*”, Liber Ekonomi
- Artsberg, Kristina (1992) ”*Normbildning och redovisningsförändring*”, Lund University Press
- Bruzelius, Lars H & Skärvad, Per-Hugo (2000) ”*Integrerad Organisationslära*”, Studentlitteratur, Lund, 8:e upplagan
- Carroll, B Archie (1996) ”*Business and Society. Ethics and Stakeholder Management*”, South Western College Publishing.
- Dahmström, Karin (1996) ”*Från datainsamling till rapport – att göra en statistisk undersökning*”, Studentlitteratur, Lund
- Falkman, Pär (2004) ”*Redovisningens teoretiska kaos*”, Balans, nr 2
- FARs samlingsvolym (2003)
- Ghoh, Jyoti & Holgate, Peter (1999) “Negative goodwill”, *Accountancy*, vol 123, Iss 1265, pg 76
- Halvorsen, Knut (1992) ”*Samhällsvetenskaplig metod*”, Studentlitteratur
- Holme, I M & Solvang, B K (1997) ”*Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder*”, Studentlitteratur, Lund
- IASC/IASB (1989) ”*Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements*”
- Jacobsen, Dag Ingvar (2002) ”*Vad, hur och varför?*”, Studentlitteratur
- Knutsson, Margit, (2004) ”*Den nya ekonomin, Gamla redovisningsprinciper i en ny ekonomi*”, Svenskt Näringsliv
- Lundahl, Ulf & Skärvad, Per-Hugo (1999) ”*Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*”, Studentlitteratur
- Millanta, Brian & Knapp, Jeffrey (1995) ”ED 60 and substance over form in accounting standards”, *Australian Accountant*, vol 65, Iss 9, pg 33
- Månsson, Johan (2004) ”Nya internationella redovisningsrekommendationer avseende finansiella instrument”, *Agenda*, nr 1
- Nyberg, Susann (2003) “Hög tid att starta projekt IAS/IFRS” *FOKUS*, no.1
- Nygaard, Claus (red.) & Bengtsson, Lars (2002) ”*Strategizing – en kontextuell organisationsteori*”, Studentlitteratur
- Poon, Wing W (2004) ”Using Fair value Accounting for financial Instruments”, *American Business Review*, West Haven, vol 22, Iss 1, pg 39
- Reilly, David (2004) ”As IASB unveils new rules, dispute with EU Continues”, 31 Mars, *The Wall Street Journal*, Eastern edition NY
- Rosell, Annika (2004) ”Krävande men värt besväret”, *Agenda*, nr 1
- Rundfeldt, Rolf (1980) ”Parantetiska resultatbegrepp för intressebolag”, *Balans*, nr 2
- Samuelsson, Knut (1974) ”*Företaget och dess relationer, Ekonomi och politik*”, CWK Gleerup Bokförlag
- Savage Grant T, Timothy W Nix, Carlton J Whitehead & John D Blair (1991) ”Strategies for Assessing and Managing Organizational

Stakeholders”, *Academy of Management Executive*, vol. 5, nr 2
Sayther, Colleen A (2004) “Fair value accounting, fair for whom?”, *Financial Executive Morristown*, vol 20, Iss 2, pg 6,1
SRF Remissvar (2003) ”*Internationell redovisning i svenska företag (Ju 2003/6169/L1)*”
”*Sveriges största företag 2003/2004*” (2003) Ekonomisk litteratur AB

Elektroniska källor

AGL Structured Finance AB (2002),
www.agl.se/PB-IAS%2039%20-%20nya%20kunder.doc (2004-05-04)
Buisman, Jan (2002) "Pressmeddelande, Öhrlings PricewaterhouseCoopers",
www.pwcglobal.com/se/swe/about/pressrum/2002_06_10.html (2004-04-20)
Deloitte (2004) ”Finansiella instrument, IAS 39 medför fundamentala
förändringar för säkrings- och placeringsstrategier”,
www.deloitte.com/dtt/section_node/0,2332,sid%3D32820,00.html
(2004-05-04)
Finansinspektionen, Tillsynsmeddelande (2004),
www.rahoitustarkastus.fi/svenska/Reglering/koko_sivut/tillsynsmeddelanden.html
(2004-05-04)
SOU 2003:71, www.regeringen.se/sb/d/108/a/418 (2004-04-05)

Bilaga 1

Hej!

Vi är tre studenter från Lunds Universitet som skriver vår kandidatuppsats inom redovisning. Vi vänder oss till Er för att få intressenters perspektiv på de nya IAS-standards som införs år 2005.

Vi bifogar här en enkel enkät som tar ca tio minuter att fylla i. Vi vore mycket tacksamma om Ni tog Er tid att besvara denna. Svar erhålles till denna mailadress inom en vecka. Om Ni ej är insatta i detta ämne, vänligen vidarebefordra detta mail till Den det berör.

Tack på förhand!

Med vänlig hälsning

Emma Persson, Jessica Svensson och Josefin Tunbjörk

Bilaga 2

EKONOMIHÖGSKOLAN
Lunds universitet

Lund 2004-05-04

IAS- standards påverkan på intressenters behov

Hej, vi är tre studenter som skriver kandidatuppsats i redovisning på Lunds Universitet. Vårt syfte med uppsatsen är att förklara och beskriva vad olika intressenter anser om IAS- tillämpningarna samt hur de bedömer att deras behov tillfredsställs. Eftersom övergången till IAS sker 1 januari 2005, för noterade koncernbolag, vänder vi oss nu till Er intressenter för att få Era synpunkter.

En av de större förändringarna med införandet av IAS- standards är att koncernens tillgångar ska värderas till verkligt värde. I vår undersökning ligger fokus på denna förändring.

För att få en bredd på undersökningen har vi slumpmässigt valt ut ett hundratal större företag. Vid sammanställning och analys av materialet kommer alla uppgiftslämnare att vara anonyma. Enkäten lär inte ta mer än tio minuter att fylla i och vi skulle verkligen uppskatta om Ni tog Er den tiden. Tacksamma om svar erhålles inom en vecka.

Tack på förhand!

Med vänliga hälsningar

Emma Persson, Jessica Svensson och Josefin Tunbjörk

Bilaga 3

Enkätundersökning

Markera valt svarsalternativ på respektive fråga med ett X (endast ett svar per fråga).
Sett ifrån ett XXX- perspektiv hur ställer ni Er till följande frågor:

1. Hur stor omsättning har Ert företag? _____kr.

2. Hur många anställda har Ert företag? _____st.

3. Är Ert företag börsnoterat?

Ja _____

Nej _____

Kommer att bli inom en snar framtid _____

4. Är Ni intressenter till ett börsnoterat företag som upprättar koncernredovisning?

Ja _____

Nej _____

5. Införandet av IAS- standards kommer innebära förändringar i vår ekonomiska bedömning av andra företag.

Instämmer helt _____

Instämmer _____

Vet ej _____

Instämmer inte _____

Instämmer inte alls _____

6. Att IAS- standards tillämpas inom EU har en mängd olika syften, vilken anser Ni vara den främsta fördelen för Er som intressent?

Ökad effektivitet på kapitalmarknaden _____

Ökad jämförbarhet mellan företag _____

Ökad konkurrens inom EU _____

7. Värdering till verkligt värde är en av de viktigaste förändringarna med övergången till IAS- standards. Tycker Ni att detta är en bättre metod jämfört med värdering till anskaffningsvärde?

Ja _____
Nej _____
De två metoderna är jämförbara _____
Vet ej _____

8. Att företagen värderar alla tillgångar till verkligt värde leder till att vi kommer att se mer skeptiskt på dess resultat.

Instämmer helt _____
Instämmer _____
Vet ej _____
Instämmer inte _____
Instämmer inte alls _____

9. Att företag värderar alla tillgångar till verkligt värde anser vi ger ett mer rättvisande resultat.

Instämmer helt _____
Instämmer _____
Vet ej _____
Instämmer inte _____
Instämmer inte alls _____

10. Att värdera *finansiella tillgångar* till verkligt värde kan leda till redovisning av orealiserade vinster. Detta kommer att ge företaget ett mindre tillförlitligt resultat.

Instämmer helt _____
Instämmer _____
Vet ej _____
Instämmer inte _____
Instämmer inte alls _____

11. Värdering till verkligt värde innebär att resultatet blir mer volatilt. Hur ställer Ni er till detta?

Positiv				Negativ
1	2	3	4	5
_____	_____	_____	_____	_____

Övriga synpunkter:

Tack för Er medverkan!